На простор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб Колас

№ 138 (490)

Аўторак, 4 жніўня 1998 г.

Выдаецца з ліпеня 1995 г. на беларускай і рускай мовах

Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень

Кошт: у кіёсках і крамах — 3000 руб., у індывідуальных гандляроў — свабодны.

Народная Воля

62 працэнты апытаных сацыёлагамі мінчан выказаліся за правядзенне выбараў прэзідэнта ў 1999 годзе

Як вядома, у 1994 годзе ў Беларусі на пяцігадовы тэрмін, гэта значыць да 1999 года, быў абраны прэзідэнт рэспублікі Аляксандр Лукашэнка. Аднак у 1996 годзе ў беларускую Канстытуцыю былі ўнесены змяненні і дапаўненні, якія прадугледжваюць працяг тэрміну паўнамоцтваў прэзідэнта да 2001 года. У ходзе даследавання, праведзенага сацыялагічнай службай "Люстэрка" інфармацыйнай кампаніі БелаПАН у Мінску з 24 па 28 ліпеня, дарослым жыхарам сталіцы было прапанавана адказаць на пытанне, калі неабходна праводзіць выбары прэзідэнта — у 1999-м ці ў 2001 годзе.

Большасць — 62 працэнты з 600 апытаных рэспандэнтаў — выказалася за 1999 год; кожны пяты (21 працэнт) — за 2001 год. 17 працэнтам апытаных мінчан было цяжка адказаць на прапанаванае пытанне. Сярод прыхільнікаў правядзення прэзідэнцкіх выбараў у 1999 годзе больш за палову (83 працэнты) — асобы ва ўзросце да 50 гадоў; 89 працэнтаў з іх маюць сярэднюю і вышэйшую адукацыю; звыш паловы — 52 працэнты — мужчыны.

Тыя, хто лічыць, што прэзідэнцкія выбары трэба праводзіць у наступным тысячагоддзі, прадстаўлены ў большасці сваёй людзьмі ва ўзросце ад 50 гадоў і старэй (54 працэнты), з сярэднім і ніжэй узроўнем адукацыі (72 працэнты). Больш як палова з іх — 67 працэнтаў — жанчыны.

На пытанне "ЯК ВЫ СТАВІЦЕСЯ ДА РАШЭННЯ ЕЎРАПАРЛАМЕНТА ПАДТРЫМАЦЬ ПРАВЯДЗЕННЕ Ў БЕЛАРУСІ СВАБОДНЫХ І СПРАВЯДЛІВЫХ ПРЭЗІДЭНЦКІХ ВЫБАРАЎ У 1999 ГОДЗЕ?" большасць апытаных мінчан (53 працэнты) адказалі станоўча, 17 працэнтаў — адмоўна, 12 працэнтам рэспандэнтаў рашэнне Еўрапарламента абыякава. Астатнім было цяжка адказаць.

Леанід МІХЕЙЧЫКАЎ, БелаПАН.

Акцыі

Бел-чырвона-белы сцяг узняты над Дзвіною

У адну з апошніх ліпеньскіх начэй напярэдадні гадавіны прыняцця Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце Беларусі бел-чырвона-белы сцяг узняўся ў Наваполацку над цэнтрам русла Заходняй Дзвіны. Больш таго, гістарычная святыня беларускага народа правісела амаль двое сутак на неймавернай вышыні на правадах высакавольтнай лініі электраперадач паблізу маста на ўездзе ў горад нафтахімікаў і ёю маглі палюбавацца ўжо дзесяткі тысяч гараджан, як і здзівіцца адчайнай смеласці выканаўцаў гэтай акцыі. Знайшліся, зразумела, і тыя, хто асудзіў паводзіны "непрымірымых нацыяналістаў", а вось энтузіястаў зняць "варожую" сімволіку доўгі час не знаходзілася.

І толькі вечарам, падагнаўшы дзеля гэтага кацер, удалося спачатку падцягнуць палотнішча да апоры, а потым ліквідаваць небяспечны для ўлады сімвал. Характэрна, што аб гэтым здарэнні зноў прамаўчалі афіцыйныя сродкі масавай інфармацыі, бо неяк няёмка паведамляць, што на Віцебшчыне, як і ў іншых месцах краіны, нацыянальныя сцягі рэгулярна ўздымаюцца не толькі падчас мітынгаў і шэсцяў, але нават над самім будынкам аблвыканкама. Пройдзе час, і аб гэтых учынках безыменных патрыётаў будуць узгадваць нашчадкі як аб адным з яркіх эпізодаў нацыянальна-вызваленчага руху на Беларусі.

Уладзімір ШЫК.

Ну і фокуснікі!

Сачу за дзеяннямі кіруючай каманды рэспублікі і не знаходжу адказу на пытанне: адкуль у яе столькі фокусніцтва? Вось паглядзіце: клятва верна служыць Канстытуцыі — і тут жа падкоп пад дзейнасць парламента; Беларусь — суверэнная краіна, а дзяржаўную мову ёй трэба даць расійскую; у Авальнай зале збілі дэпутатаў апазіцыі, а следчы вышэйшай кваліфікацыі не можа ўстанавіць, хто збіваў і хто аддаў на тое загад; на радзіме Гітлера яго імя годныя людзі саромеюцца прамаўляць, а ў нас на ўвесь свет ухваляюцца ўсталяваныя ім парадкі; амаль на палове планеты сацыялістычная сістэма паказала сваю нежыццяздольнасць, а мы будуем рынкавы сацыялізм; краіны міжнароднай супольнасці выконваюць падпісаныя імі законы, а для нас гэтыя законы — нішто і г.д.

Рэспубліку і народ выстаўляюць на сусветны сорам, а сябе — на смех.

В.СКАРАХОД, пенсіянер.

Мінск.

Стоп-кадр

По предварительным оценкам, неплохой урожай зерновых собираются получить в колхозе "Октябрь" Наровлянского района: от 35 центнеров озимой ржи до 45 центнеров пшеницы, причем первый год пшеница выращивается на "реабилитированных" землях. Опытные образцы, выращенные здесь, показали, что продукция вполне пригодна для использования в пищу.

Уборку зерновых по традиции в Наровлянском районе начинают первыми на Гомельщине, не стал исключением и этот год. После первых солнечных дней на поля вышли шесть комбайнов "Дон", которыми планируют убрать за 10 дней более 800 гектаров зерновых.

На снимке: *опытные образцы зерновых с различных полей показывают, что ожидается неплохой урожай. Заместитель председателя колхоза по полеводству Любовь Ястремская и лучший комбайнер хозяйства Сергей Кохненко со снопами урожая 98-го года.*

Фото Сергея ХОЛОДИЛИНА, БелТА.

За апошні час у Гомельскай вобласці ўзраслі даўгі за электраэнергію

Доўг Гомельскай вобласці за электраэнергію і прыродны газ складае на сёння 1 трлн. 383 млрд. і 111,5 млрд. рублёў адпаведна. Калі за апошні час даўгі за электраэнергію ўзраслі на 51 млрд. рублёў, то запазычанасць па газе ўдалося знізіць на 70 працэнтаў. Толькі тры гарады ў вобласці — Мазыр, Рэчыца і Светлагорск — цалкам аплачваюць бягучае спажыванне энергарэсурсаў. Аналагічнымі поспехамі могуць пахваліцца і 93 працэнты суб'ектаў гаспадарання, аднак многіх з іх гняце груз даўгоў мінулых гадоў. Сярод прамысловых прадпрыемстваў хранічнымі неплацельшчыкамі з'яўляюцца Гомельскі радыёзавод, ВА "Гомсельмаш" і ВА "Эмальпосуд". Найбольш складанае становішча ў аграпрамысловым комплексе, дзе ўдаецца аплаціць менш чым 50 працэнтаў бягучых расходаў. Астатнія сумы назапашваюцца ў выглядзе даўгоў.

У якасці адной з мер па зніжэнні запазычанасці аблвыканкам распарадзіўся дэпрэміраваць вінаватых кіраўнікоў.

Ірына МАКАВЕЦКАЯ.

Апытаныя сацыёлагамі мінчане выказалі свае меркаванні наконт канфлікту, звязанага з рэзідэнцыямі кіраўнікоў дыпламатычных місій у Драздах

Падчас гарадскога апытання, праведзенага 24—28 ліпеня ў Мінску сацыялагічнай службай "Люстэрка" інфармацыйнай кампаніі БелаПАН, была зроблена спроба ўдакладніць меркаванні жыхароў беларускай сталіцы адносна канфлікту, звязанага з рэзідэнцыямі кіраўнікоў дыпламатычных місій у комплексе "Дразды".

Гаворачы аб узбуджальніках канфлікту, 38 працэнтаў з 600 апытаных дарослых мінчан назвалі прэзідэнта Беларусі, 9 працэнтаў — урад рэспублікі. Кожны пяты з апытаных мінчан (18 працэнтаў) указаў на абставіны, што склаліся. 13 працэнтаў рэспандэнтаў лічаць, што канфлікт у Драздах інспіріравалі самі паслы. Астатнім рэспандэнтам было цяжка адказаць на пастаўленае пытанне.

Увазе мінчан таксама было прапанавана пытанне "ЯК ВЫ АЦЭНЬВАЕЦЕ РАШЭННЕ ЕЎРАПАРЛАМЕНТА АБ ЗАБАРОНЕ ЎЕЗДУ Ў КРАІНЫ ЕЎРАПЕЙСКАГА САЮЗА АФІЦЫЙНЫХ АСОБ БЕЛАРУСІ І НЕРАСПАЎСЮДЖВАННІ ГЭТЫХ МЕР НА ПРОСТЫХ ЛЮДЗЕЙ РЭСПУБЛІКІ?" Каля трэці апытаных (31 працэнт) выказаліся супраць, а 23 працэнты рэспандэнтаў адобрылі рашэнне Еўрапарламента. Кожны чацвёрты з адказаўшых (26 працэнтаў) падтрымаў яго часткова. Астатнім было цяжка адказаць на прапанаванае пытанне.

Леанід МІХЕЙЧЫКАЎ, БелаПАН.

Здарэнні

Угон з разбойным нападам

Прадаць апошнім часам патрыманы аўтамабіль становіцца няпроста, што адразу выкарысталі розныя авантурысты. Уладальнік іншамаркі "БМВ-520" прыкметна павесялеў, калі да яго праявіў цікавасць нейкі малады хлопец. Машына "пакупніку" спадабалася, але перад тым, як канчаткова ўдарыць па руках, папрасіў вадзіцеля праверыць хадавыя якасці аўто на дарозе. З вецярком праімчалі па горадзе, выскачылі на шашу ў напрамку Лёзна. Далей падзеі разгортваліся, як у самым страшным дэтэктыве.

У адным з месцаў "пакупнік" папрасіў уладальніка машыны спыніцца быццам па патрэбе. У гэты момант з кустоў выскачылі два хмурыя тыпы з пісталетам, звязалі кіроўцу і адвезлі ў лес. Добра, што яшчэ не забілі, а толькі прывязалі да дрэва, пазбавіўшы магчымасці клікаць на дапамогу. Застрашаны і моцна разгублены, гэты чалавек быў вызвалены з неспадзяванага палону. Але да гэтага часу след ягонай іншамаркі і рабаўнікоў не знойдзены. Адшукаць адабраную машыну на бяскрайніх расійскіх прасторах будзе няпроста, бо яе маглі разабраць да гэтага часу на дэфіцытныя і дарагія запчасткі.

Уладзімір ШЫК.

Па словах дырэктара Нацыянальнага мастацкага музея, вярнуць скарбы музея, страчаныя ў гады другой сусветнай вайны, сёння практычна немагчыма

Як лічыць дырэктар Нацыянальнага мастацкага музея Уладзімір Пракапцоў, вярнуць скарбы музея, страчаныя ў гады другой сусветнай вайны, сёння практычна немагчыма. У гутарцы з карэспандэнтам БелаПАН У.Пракапцоў паведаміў, што страчаны юрыдычныя сведчанні, якія б пацвярджалі сапраўднасць твораў і правы ўласнасці на іх.

Па словах дырэктара музея, мастацкія творы перад вайной не паспелі апісаць, бо музей адкрыўся ў лістападзе 1939 года, калі ў яго сховішчы сталі паступаць тысячы карцін, скульптур і твораў дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва з дваранскіх маёнткаў Заходняй Беларусі, перад гэтым уключанай у склад БССР. Паводле ўспамінаў навуковых супрацоўнікаў музея саракавых гадоў, вядома, што з пачаткам Вялікай Айчыннай вайны дваццаць тысяч твораў мастацтва, што знаходзіліся ў музеі, былі ўпакаваны і падрыхтаваны да вывазу, але не былі эвакуіраваны з Мінска з-за адсутнасці транспарту. Верагодна, музейныя каштоўнасці былі выкрадзены нацыстамі і вывезены ў Германію. Далейшы іх лёс невядомы і прасачыць яго немагчыма, таму што мастацтвазнаўцы музея ў пасляваенныя дзесяцігоддзі не дапускаліся да міжнародных аўкцыёнаў, ды і сёння не маюць выхаду да міжнароднай інфармацыйнай сеткі Інтэрнэт. "Нават я, дырэктар Нацыянальнага мастацкага музея, не ведаю, што прадаецца і купляецца сёння на сусветных мастацкіх таргах", — сказаў У.Пракапцоў.

Па яго словах, з даваеннай калекцыі захаваліся толькі творы мастацтва, што знаходзіліся на выставе ў Расіі, і некалькі работ з кінутага музея, выратаваных мінчанамі. "Яны сталі асновай новай пасляваеннай калекцыі, якая была адроджана дзякуючы падзвіжніцтву Алены Аладавай — дырэктара музея таго часу", — заключыў Уладзімір Пракапцоў.

Марат ГАРАВЫ, БелаПАН.

Узнагарода святару-рэстаўратару — за старанне і добрасумленнасць

Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі, Патрыяршы Экзарх усёй Беларусі Філарэт прыняў у епархіі настаяцеля Слуцкай Свята-Касма-Даміянаўскай царквы айца Мікалая (у міру — Мікалай Паўлавіч Коржыч) і ўручыў яму ўзнагароду — ордэн Сяргея Раданежскага — за старанне і добрасумленнае служэнне царкве Боскай, людзям і ў сувязі з 25-годдзем з дня прыняцця святога сану і 55-годдзем з дня нараджэння.

Пяць гадоў таму айцец Мікалай прыехаў у Слуцк з Чачэрска, дзе таксама быў настаяцелем мясцовага храма. На новым месцы прыняў пакінуты вайскоўцамі ў іх былым гарадку абшарпаны салдацкі клуб. Вось калі спатрэбілася святару колішняя рабочая загартоўка — ў маладосці восем гадоў працаваў на шахтах Данбаса ў забоі. Меней чым за год ён здолеў з дапамогай прыхаджан і не абыякавых да яго святой справы гаспадарнікаў абсталяваць па ўсіх канонах праваслаўя малітоўную залу, алтар, каб рэгулярна праводзіць набажэнствы.

У мінулым годзе, восенню, айцец Мікалай пачаў капітальную рэстаўрацыю будынка храма з мэтай надання яму больш прыстойнага знешняга і ўнутранага выгляду. Не задавальняла і малая плошча малітоўнай залы. Увесь комплекс задуманых работ архітэктурным аддзелам гарвыканкама па каштарысе быў ацэнены ў мільярд рублёў з лішкам. Тым не менш гэта не спыніла святара. З дапамогай гарвыканкама, кіраўнікоў шэрага прадпрыемстваў і арганізацый была ўзведзена двух'ярусная званіца, пашырана малітоўная зала, былі ўзведзены над новым дахам каркасы пяці купалоў. Завяршыць аддзелачныя работы святар разлічвае да канца года. Быць у адной асобе настаяцелем храма і прарабам — справа нялёгкая. Трэба думаць, што ў епархіі, пры вызначэнні высокай узнагароды, улічылі і гэты, асвечаны Святым Духам крок айца Мікалая.

Міхась ТЫЧЫНА.

г.Слуцк.

Громкое дело

Следователя защищает анонимщик. Что бы это значило?

В редакцию "Народной воли" поступил факс, автор которого клеймит Валерия Щукина за обнародование информации о пытках, применяемых правоохранительными органами к лицам, находящимся под стражей (НВ, N131 за 24 июля 1998 года).

Адресант утверждает, что в день выхода газеты он *"знаходзіўся ў пакоі таго самага следчага, аб якім гэтак жудасна напісаў сп.Шчукін, і менавіта па пытаннях, што датычыліся нейкім чынам дзейнасці фірмы Клімава. Таму ў мяне ёсць падставы сцвярджаць, што газета напрацавала яшчэ адно ачко на рахунак непрымірымай апазіцыі "ў прынцыпе", але згубіла чарговае ачко ў іміджы некаторых сяброў гэтай апазіцыі. Дарэчы, аб следчым. У мяне склалася думка, што калі б апазіцыя больш разважліва ставілася да людзей не агулам, а ў канкрэтыцы, то шмат якіх асобаў, у т.л. і памянёны следчы, яшчэ добра папрацавалі б на карысць Новай Беларусі. А шмат якія "лідэры апазіцыі" не марочылі б людзям галовы фразёрствам".*

Что бы это значило?

Как офицер военно-морского флота могу предложить "морскую" версию — первыми с тонущего корабля бегут крысы! У нынешнего режима заканчивается пятилетний срок нахождения у власти. Перспективы — в свете последних решений мирового сообщества — за туманом не просматриваются. Отвечать же за нарушения прав человека и Конституции Республики Беларусь 1994 года каждый будет персонально.

Ссылки на декреты, указы и прочие антиконституционные распоряжения в расчет приниматься не будут. Коль государства мира уже сейчас отказывают в выдаче виз на въезд пособникам режима, то уж тем более не дадут их после восстановления на Беларуси народовластия.

А как родилось сие послание в "Народную волю", — видно из последнего абзаца: *"пакідаю свой ліст без подпісу, каб не склалася ўражанне, што "адправіцель" перад следствам мае грахі".*

Не знаю, как у читателей, а у меня складывается мнение, что оно написано не только под давлением, но и под диктовку начальника следственного управления Александра Кужеля. В упомянутой статье я высказал мнение, что действия данного должностного лица по отношению к депутату парламента Андрею Климову, его матери, жене и детям подпадают под классификацию пытки.

Почти три месяца под предлогом сохранения тайны следствия полковник А.Кужель отказывает Алле Петровне Климовой в свидании с сыном. А тайна та, по всей видимости, лишь в том, что за полгода содержания в "застенках" у Кужеля политзаключенного А.Климова лишили здоровья.

Валерий ЩУКИН, депутат Верховного Совета 13-го созыва, секретарь парламентской комиссии по национальной безопасности, обороне и борьбе с преступностью.

Претенденты

Большинство жителей Беларуси хотят видеть своим президентом Геннадия Карпенко

Если бы выборы президента Беларуси состоялись в эти дни, то самого лучшего результата достиг бы Геннадий Карпенко. Об этом свидетельствуют итоги социологического опроса, который провела "Либеральная газета".

Проанализировав 2.542 опросных листа со всей территории Беларуси, организаторы опроса установили, что 30,7% опрошенных хотели бы видеть в настоящее время президентом Беларуси Геннадия Карпенко. На втором месте в этом своеобразном рейтинге — Александр Лукашенко — 27,2%.

Любопытно, что эта же тенденция была зафиксирована и в предыдущем опросе, который прошел два месяца тому назад. Но тогда разрыв между Геннадием Карпенко и Александром Лукашенко был в два раза меньше. Таким образом, Г.Карпенко увеличивает свой отрыв от нынешнего президента.

Что касается других претендентов, то следом за лидерами идут Сергей Гайдукевич и Зенон Позняк.

Владимир ГЛОД.

Услышьте нас!..

Люди и собаки

Точка зрения общества на собак варьируется: от отношения к ним как к равным существам до уверенности в своем полном над ними превосходстве.

В Южном Китае, Полинезии и Центральной Америке собак выращивают для употребления в пищу. Большинство же людей в мире эта мысль приводит в ужас.

Некоторые социологи считают, что сильная привязанность к собакам более присуща людям, живущим в богатых индустриальных странах. С точки зрения экономики оправдывается содержание собак, которые тащат сани, помогают в охоте, пасут стада, защищают дом, участвуют в боях, ловят преступников, отыскивают наркотики, помогают в качестве поводыря и т.д.

А что же обычные собаки в городской квартире? Действительно, для многих людей в городе, на первый взгляд, содержание собаки выглядит чем-то вроде роскоши. Но это не так. Собака — самый верный и преданный друг, и она первая радостно встречает хозяина и дружески виляет хвостом. Более половины семей в США имеют каких-либо домашних животных. Содержание их даже стало там культурной нормой. То же в Англии, Голландии и других странах Европы. Там редко можно увидеть брошенных животных.

Медики доказали, что уровень кровяного давления человека при общении с животными нормализуется. Иногда домашнее животное помогает найти общий язык с совершенно незнакомыми людьми, служит связующим звеном. Отношения между людьми и собаками варьируются от самых отрицательных или нейтральных до очень теплых, дружеских. В таких странах, как США, Израиль и многих других существуют даже кладбища для животных. В США их примерно 600. Древнейшие останки домашних собак извлечены из мест их захоронений. В Израиле, например, возраст останков — 12 тысяч лет. У нас же захоронение домашних животных — почти неразрешимая проблема.

В Беларуси поистине варварское и безнаказанное отношение к животным.

В Беларуси продолжается:

— массовое выбрасывание животных на улицу;

— отлов животных спецслужбами по уборке города;

— убийство животных в день отлова;

— отстрел животных работниками милиции (с превышением полномочий по мерам допустимой защиты);

— изуверские методы над животными, применяемые в учебных и научных целях;

— принимаются решения на уровне местной власти, ущемляющие права владельцев животных и самих животных (в частности, высокие налоги на содержание, система штрафов и т.д.).

Мы обращаемся к тем, кто болеет о настоящем и будущем нашей страны, подать свой голос в защиту животных! Призвать тех, от кого это зависит, остановить произвол! А в качестве конкретной помощи — спасти десятки или даже сотни животных, которым сегодня необходим кров над головой и человеческая защита!

Л.АДАМОВИЧ, Т.ТИМАНЮК, В.РУБИНЧИК, В.ПЛАСТУН и другие члены Общества защиты животных "Каштанка".

Гродзенскай міжгарнізоннай ваеннай пракуратурай узбуджана крымінальная справа ў дачыненні да старшага сержанта-кантрактніка, які згубіў аўтамат і два магазіны з патронамі

Гродзенскай міжгарнізоннай ваеннай пракуратурай узбуджана крымінальная справа ў дачыненні да старшага сержанта кантрактнай службы — камандзіра разведвальна-пошукавай групы Лідскага пагранічнага атрада.

Паводле звестак Беларускай ваеннай пракуратуры, знаходзячыся пры выкананні службовых абавязкаў, старшы сержант самавольна пакінуў часць і накіраваўся ў вёску Жымісла́ўе Іўеўскага раёна Гродзенскай вобласці. Там пасля распівання спіртных напояў з мясцовымі жыхарамі ён згубіў аўтамат АК-74, два магазіны з патронамі і свае дакументы. Усё згубленае было знойдзена супрацоўнікамі Гродзенскай міжгарнізоннай ваеннай пракуратуры менш чым праз суткі пасля здарэння. Вядзецца следства.

Алег САКАЛОЎ, БелаПАН.

Письмо ветерана

Не сыпь мне соль на раны

Сколько ни пиши в резиденцию президента, все равно до него письмо не дойдет. Так, может, через газету пусть узнает, что думает инвалид войны о некоторых действиях и намерениях руководства?

Я — больной и израненный ветеран, мне постоянно нужны всевозможные лекарства. Они дорогие, и только благодаря льготным рецептам для инвалидов имею возможность их приобретать. Из выступления президента я услышал, что, дескать, многие семьи инвалидов этим сверх меры пользуются и даже спекулируют купленными по дешевке лекарствами. Значит, льготу эту надо отменить, а вместо нее бывшим льготникам ввести компенсацию на лекарства.

Не спорю, наверное, встречаются и недобросовестные люди, и спекулянты. Но зачем же из-за этого наказывать тех, кто действительно нуждается в постоянном лечении и за полную цену препараты покупать не может? И что даст "добавка", которая, конечно же, никогда не покроет реальных затрат? Если пенсии у нас мизерные, то соответственными будут и доплаты.

Тут и гадать нечего. Это видно хотя бы по компенсациям за бензин или неиспользованные санаторные путевки: эти компенсации во много крат меньше реальной стоимости. Так что же я куплю за добавку на лекарства? Только одно из них, "Омник", стоит сегодня 1.932 тысячи рублей! Сомневаюсь, что при "компенсации" я смогу его купить. Старые раны болят и не зарубцовываются по сей день, а букет хронических болезней не дает покоя. Мне же, похоже, предлагают посыпать раны... солью.

Не лучше ли, во имя сокращения государственных расходов, внимательно разобраться с немалой армией льготников, среди которых, уверен, есть и явно "липовые"? Те же, кто заслужил льготы своей кровью, пусть ими пользуются на здоровье. И я, поверьте, ратую не только за себя. Обижать немощных сегодня былых защитников Отечества — просто не по-человечески. Их годы и так сочтены.

Григорий ЛЕСУН, инвалид Великой Отечественной войны.

г.Березино.

Прэзідэнт сказаў... Што зроблена?

Над "Мухавецкай" кружыла толькі муха...

Як выконваюцца распараджэнні прэзідэнта Аляксандра Лукашэнкі? Якая цана яго гучных заяў і абяцанняў? Каб высветліць гэта, мы пацікавіліся "каўбаснай праблемай". Як вядома, у першай палове мая кіраўнік краіны паставіў задачу напоўніць магазіны каўбасамі розных гатункаў, у тым ліку і недарагіх. Усё гэта выдавалася афіцыйнымі сродкамі масавай інфармацыі як чарговы вялікі клопат прэзідэнта пра народ. Ці зроблена што на справе?

Давайце пацікавімся. Але спярша пачытаем паведамленне інфармацыйных агенцтваў пра тое прэзідэнцкае распараджэнне. Паколькі яно паступіла да нас на рускай мове, дык мы яго і друкуем у такім выглядзе. Вось яно:

"Президент Александр Лукашенко распорядился в два раза увеличить объем поставок сырья на Минский мясокомбинат в июне текущего года. В ходе посещения производства по переработке мяса в Минске глава государства поручил также городским властям в течение ближайших двух недель наполнить столичные рынки и магазины мясной продукцией множества сортов по доступным ценам.

Одной из причин, побудивших президента прибыть на мясоперерабатывающий завод, явилось, по его словам, стремление разобраться в причинах возникшего в последнее время повышенного спроса на колбасы невысоких сортов, реализуемые по сравнительно низким ценам. По утверждениям экспертов, такая ситуация возникла вследствие административного регулирования цен на мясную продукцию, не позволяющего предприятиям без указаний сверху повышать цены.

Как отметил в интервью журналистам по итогам посещения предприятия А.Лукашенко, чтобы удовлетворить повышенный спрос на недорогие, однако рентабельные для производителей сорта колбас, необходимо **увеличить ассортимент**. *Президент считает, что количество сортов колбас* **не должно быть меньше восьми на прилавках любого магазина.** *Вместе с тем он дал понять, что не является противником повышения цен на высокосортные и достаточно дорогие в настоящее время сорта мясной продукции, потребителями которой не является основная масса населения страны.*

А.Лукашенко подчеркнул, что "никакого дефицита колбас в Беларуси нет и не будет в любом случае". По его словам, беспокойство вызывает лишь ситуация в густонаселенном Минске, где недорогие сорта колбас "разметаются" с прилавков очень быстро.

По словам президента, в областных центрах дела с обеспечением торговли ***недорогими сортами колбас обстоят лучше".***

Прайшло ўжо два з паловай месяцы. Ці напоўніліся магазіны недарагімі каўбасамі? Раніцой я накіраваўся ў рэйд па гандлёвых кропках Мінска. Пачаў ад рэзідэнцыі прэзідэнта. Зрабіўшы каля двух соцень крокаў па Чырвонаармейскай вуліцы, апынуўся каля магазіна №1. Заходжу. У мясным аддзеле пуста, хоць шаром пакаці. Няма ніводнага гатунку варанай каўбасы ў суседнім аддзеле. Наведвальніцы панура пазіраюць на дарагія каўбасы коштам па 300 тысяч з хвосцікам. Дарагавата, ды і далёка не першай свежасці. Таму з пустымі авоськамі выходзяць людзі адсюль і крочаць у суседні гастраном на вуліцы Пуліхава. Следам за імі іду і я, слухаючы іх невясёлыя разважанні: "Што здарылася? Раней жа ўсё было, а цяпер не знайсці самага неабходнага. А тое, што ляжыць, дык па кішэні хіба толькі "вертыкальшчыкам".

У гастраноме па вуліцы Пуліхава выбар лепшы. Відаць, таму, што побач жывуць былыя партыйныя функцыянеры і сённяшнія кіраўнікі розных рангаў. Тут ёсць кураняты, праўда, моцна падобныя да галубоў, па 88 тысяч рублёў за кіло, свініна па 103 тысячы, але тлустая, амаль без мяса. З дзяшовых каўбас — дзве, па 96,5 тысячы рублёў за кілаграм і па 115,7 тысячы рублёў. Толькі якасць іх, як кажуць, не "внушает доверия".

Іду далей. Магазін №15 на вуліцы Захарава. Побач шэраг пасольстваў замежных дзяржаў. Што ж яны могуць пабачыць тут? Было тры гатункі варанай каўбасы па 99,3 тысячы рублёў, 102,3 тысячы і 130 тысяч рублёў за кілаграм. Хаця ці можна такія цэны назваць невысокімі? У мясным аддзеле быў "супавы набор" па 32,8 тысячы рублёў за кілаграм, ці "косці", як кажуць людзі.

У "Сталічным" гастраноме на плошчы Якуба Коласа было восем-дзевяць гатункаў варанай каўбасы, але людзі куплялі яе неахвотна.

Затым я наведаў мікрараён Зялёны Луг. На рагу вуліц Гамарніка і Лагойскага тракта стаяла доўгая чарга за сасіскамі па сто тысяч рублёў за кілаграм. Была тут і "варанка" па 87 і 93 тысячы рублёў за кілаграм. Але яе амаль ніхто не купляў, відаць, адпуджваў знешні выгляд. Амаль такія ж непрывабныя вараныя каўбасы былі і ў суседнім магазіне па вуліцы Сядых. Над "Мухавецкай" па 78 тысяч рублёў за кілаграм кружыла муха. Жанчыны, гледзячы на каўбасу, перагаворваліся: "Няўжо яе нехта купляе? Ад яе ж насы адварочваюць нават каты!"

Такім чынам, каўбаснага "изобилия" не відаць. Выбар вараных каўбас абмежаваны, якасць іх часта невысокая. Паўсюдна ёсць па некалькі гатункаў дарагіх каўбас па 200—300 і болей тысяч за кілаграм. Але многія з іх таксама не вылучаюцца добрай якасцю. Некаторыя з іх не ўзяў бы, калі б давалі і так.

Так што майскае распараджэнне прэзідэнта па каўбаснай праблеме аказалася чарговым пустым гукам.

Хачу звярнуць увагу чытачоў на некаторыя аспекты той заявы. Як відаць з паведамленняў інфармацыйных агенцтваў, прэзідэнт не ставіць задачу забяспечыць насельніцтва добрымі прадуктамі, а "задаволіць попыт на недарагія каўбасы". А з чаго робяцца ты недарагія гатункі, добра вядома. Пастаўлена таксама задача, каб у кожным магазіне было не меней васьмі гатункаў каўбас.

Тут не лішнім будзе нагадаць, што ў нашых суседзяў — літоўцаў і палякаў — "каўбасная праблема" наогул не стаіць, у магазінах па некалькі дзесяткаў розных каўбас высокай якасці, хоць іхнія прэзідэнты і не робяць падобных гучных заяў. Там іншая праблема: як збыць прадукты, бо іх перавытворчасць, а тут яшчэ Еўропа падкідвае свае.

Гады два-тры назад і нашыя магазіны напаўняліся рознымі прысмакамі. Але пасля таго, як прэзідэнт краіны вярнуў чырвоны сцяг і герб з каласкамі, а разам з імі і павярнуўся да "светлага будучага", з прылаўкаў пачалі знікаць самыя хадавыя прадукты і тавары. Краіна пачала рухацца да сацыялізму і... талонаў. Наш рэйд яскрава пераконвае ў гэтым.

Яўген ТАЎГЕНЬ.

Малайцы!

Закрылі "кватэрнае" пытанне

Да свайго 25-гадовага юбілею калектыў ААТ "Глыбоцкі малочна-кансервавы камбінат" зрабіў сваім працаўнікам нямала прыемных падарункаў. Але ці не самае галоўнае ў тым, што тут поўнасцю ліквідавалі чэргі на жыллё. За апошнія пяць гадоў камбінат пабудаваў тры жылыя дамы на 226 кватэр, дадаткова ўзвёў яшчэ 21 індывідуальны катэдж, здолеў захаваць у сябе заводскі дзіцячы садок, медпункт, аздараўленчы комплекс. Задаволены працаўнікі і заробкамі, якія дасягаюць тут у сярэднім 4 мільёнаў рублёў у месяц, а таксама дзейнасцю свайго дырэктара Глафіры Ермаковіч, пачынаючай сваю працу ў калектыве простай рабочай.

Многае тут робіцца, каб адпавядаць патрабаванням часу. Літаральна за паўгода акупіла сябе купленая за 135 тысяч долараў лінія па вытворчасці смачных і карысных ёгуртаў. Апошнім часам укаранілі ў вытворчасць яшчэ 14 новых відаў вырабаў, а ўсяго камбінат выпускае 66 найменняў прадукцыі, якую, акрамя Беларусі, добра ведаюць у Маскве і Ленінградскай вобласці. Трэцяя частка малочных кансерваў, сухога малака і іншых вырабаў ідзе зараз на экспарт, у тым ліку ў значных аб'ёмах у Польшчу, Галандыю, Ірландыю.

Уладзімір ШЫК.

Дыскусія

Ах, які ён добры

Шаноўная рэдакцыя!

Я не пісьменнік і не журналіст, але ўзяцца за пісьмо выклікала тая вострая тэма, якую закрануў пісьменнік Дзеленкоўскі у сваім артыкуле "Педагагічныя выкрутасы".

Справа ў тым, што ён закрануў сапраўды вельмі балючую тэму — тэму рэформы школы.

Вельмі ён заклапочаны перагрузкай вучняў! Ах, які добры — а не ведае ён, шаноўны пісьменнік, як пасля вайны дзеці пачыналі здаваць экзамены з чацвёртага класа. І здавалі кожны год, каб атрымаць атэстат сталасці. І гэта дзеці пасля вайны, галодныя, босыя і вельмі слабыя здароўем. А пачынаючы з 8-га класа яшчэ трэба было плаціць за школу! Але хто хацеў вучыцца і быў здольны — вучыўся, нават у школах рабочай моладзі — вечарам. А зараз усе, хто нават вельмі далёкі ад праблем школы, даюць парады: трэба так і гэтак!

Згодны, што ўрокі на паветры ці на прыродзе можна праводзіць па фізкультуры, батаніцы, эстэтыцы і г.д. Але як праводзіць там урок па матэматыцы, фізіцы?..

Рэформа ў школе неабходна як паветра. Зараз яна сапраўды ў многім не адпавядае свайму прызначэнню. Я амаль 30 гадоў працую выкладчыкам тэхнічных дысцыплін у сістэме ПТВ. Да нас прыходзіць моладзь са школы не падрыхтаваная ні маральна, ні фізічна, ні прафесійна. Прыходзяць вучыцца на электрыка, а асноўных законаў фізікі не ведаюць.

Хто зараз ідзе працаваць настаўнікам? Засталіся ў асноўным старыя кадры, а маладыя людзі за гэту "зарплату" нават і размаўляць не жадаюць.

З нейкімі меркаваннямі артыкула Дзеленкоўскага я згодзен. Па-першае, трэба, каб навучанне вялося на роднай мове і ў школе, і ў ПТВ, і ў тэхнікумах (ліцэях), і ў ВНУ. Гэта вельмі важна дзеля выхавання гонару за свой народ і сваю Радзіму.

Па-другое, трэба перагледзець праграмы і ачысціць іх ад усякіх непатрэбных дысцыплін. Па-трэцяе, неабходна ўвесці абавязковае толькі пачатковае навучанне — 4 класы.

З павагай

Уладзімір ВАЛЦКІ,
ветэран працы,
інжынер-выкладчык вышэйшай катэгорыі.

К чему приводят "выкрутасы"?

Хочу поделиться рассуждениями по поводу статьи писателя Деленковского "Педагогические выкрутасы", опубликованной в газете "Народная воля" №118 от 7 июля 1998 года. Поднятая в ней проблема нагрузки детей в школе является весьма актуальной и своевременной, затрагивает интересы всего общества. Действительно, дети учатся в школе и выполняют домашние задания в среднем по 8—10 часов в день, несут значительно большую психическую нагрузку, чем их родители. К тому же окружающая нас атмосфера, почва и водоемы существенно загрязнены радионуклидами, химикатами и другими отбросами производства, которые периодически поступают в организм. А тут еще падение жизненного уровня людей, культуры и т.д. Все это способствует росту различных хронических заболеваний и нарушению функций центральной нервной системы во всех возрастных группах населения страны. В результате средняя продолжительность жизни людей за последние 5—7 лет значительно снизилась.

Как врач, я полностью согласен с мнением автора о необходимости пересмотра и уменьшения времени ежедневных занятий детей. Нужно срочно исключить такие устаревшие методы учебы школьников, как "ты должен, ты обязан" и т.д., ибо стресс деформирует психику, усугубляет болезненное состояние ребенка. Можно смело сокращать программы занятий по тем предметам, которые в жизни мало кому нужны на практике (алгебра, тригонометрия, химия и др.), оставив их в виде общих познавательных школьных уроков. В процессе учебы важно своевременно выявлять разносторонние способности детей, комплектовать ими соответствующие классы и готовить к последующему поступлению в специализированные учебные заведения.

По убеждению медиков, процесс учебы детей должен проходить с разумным сочетанием физической активности: проводить различные игры, соревнования, конкурсы, викторины и т.д. максимально "на природе". Общую программу учебы в школе целесообразно не увеличивать до 12 лет, как это планирует Министерство народного образования, а стремиться уложиться в рамки десятилетки. При этом специалистам-педагогам важно учесть широкую доступность телевидения. Необходимо постоянно совершенствовать телепередачи: ежедневно выделять время не только на "калыханку", но и на программы для подростков, школьников младших и старших классов. Периодически показывать процесс и результаты работы учащихся дома, в саду и огороде, в учебных мастерских и т.д., как это широко практикуется в Германии и других странах.

Из эволюции развития человека мы знаем, что эффективность труда может постоянно расти за счет совершенствования главным образом психической деятельности и нервно-мышечной системы опорно-двигательного аппарата. Постоянная перегрузка основной (психической) функции в начале конструктивного развития ее (у детей) может привести к "перекосу и ломке" формирующейся стройной системы, как это наблюдается в случаях чрезмерной эксплуатации части агрегата любой сложной машины. Поэтому необходимо постоянно искать и находить методы обучения детей всеми доступными нам средствами с учетом способностей и состояния их здоровья.

Владимир КАРДАШ,
кандидат медицинских наук,
ветеран труда.

Минск.

Павучыцеся ў іх!

Міхаілу Саляніку не сорамна за "Новае жыццё"

Люблю бываць у "Новым жыцці". Душа радуецца ад таго, як тут працуюць і жывуць людзі. Аказваецца, і ў наш няпросты час многага можна дасягнуць. Глядзіш навокал і адчуванне, нібыта трапіў у нейкую казку, у аазіс дабрабыту і творчай працы.

На цэнтральную сядзібу Аношкі люба глянуць. А раней жа была звычайная вёска з прыземістымі хатамі. Цяпер замест панурых хацін — прыгожыя сучасныя пабудовы. Плошчу са скверам у цэнтры акружаюць будынкі рознага прызначэння: шматпавярховыя жылыя, школа-дзесяцігодка, ашчадны банк, кафэ, магазіны, Дом культуры, адміністрацыйны корпус. Ад цэнтра разбягаюцца вуліцы з індывідуальнымі дамамі, якія патанаюць у зяляніне садоў.

Ва ўсіх дамах цэнтральнае ацяпленне, вадаправод, каналізацыя, газ — усе гарадскія выгоды. Яны добра спалучаюцца з традыцыйным сялянскім гаспадараннем, побытам. Каля дамоў растуць на пятнаццаці сотках памідоры, агуркі, цыбуля, іншая агародніна. І садок пад бокам. І хляўчук для жыўнасці.

У пасёлку шмат зяляніны. Вуліцы заасфальтаваныя. Пракладзены тратуары.

На крайнім доме адной з вуліц мы ўбачылі шыльду з яе назвай на англійскай мове. Гісторыя яе такая. На Нясвіжчыну часта прыязджаюць розныя дэлегацыі, у тым ліку замежныя, суайчыннікі з розных краін. Не мінаюць і Аношкі. Прыехалі амерыканцы са штата Мінесота. Шчырая была сустрэча' Гаспадары прапанавалі назваць імем штата адну з вуліц свайго гарадка. Госці, вярнуўшыся ў Амерыку, зрабілі прыгожую шыльду на англійскай мове, прыслалі яе ў Аношкі. Цяпер яна красуецца на адной з цэнтральных вуліц.

Выклікае захапленне ў гасцей вызывае дзіцячы садок. Ён прывабнай, арыгінальнай архітэктуры, двухпавярховы. У прасторным двары — качалкі, лесвічкі, альтанкі, розныя іншыя, як іх завуць, формы малой архітэктуры. Ёсць усё, што патрэбна дзецям, каб цікава бавіць час.

А ў сярэдзіне будынка — вочы разбягаюцца. Пакоі для гульняў, спальні, сталовая, сад, поўны кветак, разнастайных вазонаў, кусцікаў. Вабяць вока фігуркі звяроў, птушак, карціны. Пабудзеш у садзіку — нібы ў казку трапіў. Казку на яве.

Прыемнае ўражанне ад цэнтральнай сядзібы гаспадаркі ўзмацніў сваім расказам яе кіраўнік Міхаіл Салянік. Дзякуючы крэдыту, у растэрміноўку людзям пабудавалі каля 110 індывідуальных дамоў. Большасць ужо разлічыліся. 62 сям'і жывуць у шматпавярховых дамах.

Амаль усё гэта зроблена за грамадскія сродкі. Адкуль яны ўзяліся і бяруцца ў той час, калі многія калгасы і саўгасы ледзь зводзяць канцы з канцамі, а цэлыя вёскі апусцелі?

Калгас "Новае жыццё" Міхаіл Салянік узначаліў больш як трыццаць гадоў таму. Замяніў на гэтай пасадзе свайго бацьку. Малады старшыня аказаўся тым чалавекам, які здолеў павесці за сабой землякоў. Асноўныя яго якасці — уменне знайсці рэзервы ў гаспадарцы, вызначыць эфектыўныя накірункі ў развіцці прыярытэтных галін, ладзіць з людзьмі, дбаць пра іх.

Калгас паступова выйшаў у перадавыя не толькі ў Нясвіжскім раёне і вобласці. Здавалася, жыві спакойна. Аднак спакой — не для няўрымслівага Міхаіла Васільевіча.

Мудрасць кіраўніка — у бачанні перспектывы, рэальнай, заснаванай на аб'ектыўных магчымасцях, і глыбока прадуманых шляхах іх ажыццяўлення. Ведаючы кожнага калгасніка, кожны кавалак зямлі, усе фермы, аналізуючы іх магчымасці, Міхаіл Васільевіч бачыў, што яны выкарыстоўваюцца далёка не поўнасцю. Спрабаваў рэалізаваць свае задумы, але нічога не атрымлівалася. Ад першага сакратара райкама партыі атрымаў катэгарычную адмову:

— Ты што, хочаш у капіталізм вярнуцца?

А "капіталізм" быў у тым, што старшыня гаварыў пра збыт прадукцыі, перапрацаванай у гаспадарцы, сваімі сіламі, без пасрэднікаў. Нават бульбу не дазволілі расфасоўваць у калгасе і прадаваць яе, адборную, чыстую, у Нясвіжы. Начальства камандавала: тое не рабі, а пра гэта і не думай, нешта можаш будаваць, а што сам захацеў — не дазволім, вось столькі плаці калгаснікам — не больш і не менш і г.д. Так запіхвала сістэма любую добрую ініцыятыву знізу ў вызначаныя рамкі. Ініцыятыўнаму Саляніку перажываць такое было цяжка. Аднойчы са злосцю спытаў:

— Калі ўсё гэта скончыцца?

А насталі іншыя часы, даў ход сваім задумам. Яго падтрымалі спецыялісты гаспадаркі, калгаснікі. Калгас — адным з першых у Беларусі — быў пераўтвораны ў акцыянернае таварыства. Статутны фонд яго склаў на тыя грошы пяць мільярдаў сто мільёнаў рублёў. 51.000 акцый падзялілі паміж акцыянерамі (былымі калгаснікамі) коштам 10.000 кожная — у адпаведнасці з іх укладам у грамадскую гаспадарку на працягу ўсёй іх працоўнай дзейнасці.

Рэарганізацыя запатрабавала змен у гаспадаранні. Удасканалілі аплату працы. Заробак людзей паставілі ў залежнасць ад канчатковага яе выніку. Увялі поўны гаспадарчы разлік, на яго перавялі ўсе вытворчыя падраздзяленні. Усё гэта прывяло да ўмацавання дысцыпліны, большай арганізаванасці, ініцыятыўнасці. Адсюль і вынікі — павышэнне ўраджайнасці, прадукцыйнасці жывёлы, даходу.

У таварыстве арганізавалі перапрацоўку сваёй прадукцыі ў мясным і малочным цэху. Перапрацоўваецца бульба, ёсць бульбасховішча на тысячу тон. Гатовыя прадукты рэалізуюць самі, маюць дагаворы з дзяржаўнымі магазінамі.

Мы пабывалі ў іншых вёсках, на палях. Палеткі збожжавых цудоўныя, даць не менш як 50 цэнтнераў зерня з гектара, збяруць па 300 цэнтнераў бульбы, якую вырошчваюць па галандскай тэхналогіі.

Паўсюдна добрыя прыкметы творчай працы. Укараняецца паглыбленая сістэма раслінаводства. Больш выкарыстоўваецца гербіцыдаў. Вядзецца рэканструкцыя жывёлагадоўчых памяшканняў, набыты новыя даільныя ўстаноўкі. Аднавілі свінагадоўлю, ужо ёсць 600 свіней. Выгадным аказалася развядзенне коней. Іх утрымліваецца 200.

— Стараемся рабіць так, — гаворыць Салянік, — каб добра было людзям, каб чалавек быў сацыяльна абаронены на працягу ўсяго жыцця. Дзейнічае цэлая сістэма мер: дапамогі з фонду сацыяльнага заахвочвання, прэміраванне, дапамогі дзецям, хворым, ветэранам і іншае. Шмат увагі надаем сельскім падвор'ям: памагаем вырошчваць бульбу, нарыхтоўваць кармы, выдзяляць транспарт. А да ўласнай гаспадаркі акцыянера — і заробак не такі ўжо і дрэнны: у паляводаў 2, жывёлаводаў 3,5, будаўнікоў 2,5, механізатараў 3 мільёны рублёў у месяц. Вядома, у многіх, найбольш руплівых, зарплата значна перавышае гэтыя лічбы.

Так абнаўляецца жыццё ў "Новым жыцці".

Мікалай ДЗЕЛЯНКОЎСКІ.
Фота Віктара СТАВЕРА.

На здымках: *старшыня акцыянернага таварыства "Новае жыццё" Міхаіл Салянік; вуліца вёскі Аношкі; дзіцячы садок; гэтую шыльду падарылі амерыканцы; і дзеці любяць працаваць; ідзе закладка сенажу.*

Рэзонанс

"Людей кормить нужно всегда"

Эти слова произнес наш президент в программе "Панарама" 15 июля с.г. Непонятно только, кто и кого кормит? Насколько мне известно, в нашей стране каждый зарабатывает, как говорится, свой хлеб своим трудом. И кормит себя и свою семью сам. И не нужно нашему президенту изображать себя кормильцем нашего народа. Ведь это позорно...

Л.Р.

г.Гродно.

На нямецкую фотавыставу злачынстваў вермахта запрошаны беларускія вязні фашысцкіх канцлагераў

Беларускія вязні фашысцкіх канцлагераў у другой палове жніўня наведаюць Германію. Па запрашэнні нямецкага боку яны прымуць удзел у адкрыцці фотавыставы злачынстваў вермахта, якая адбудзецца ў горадзе Мюнстэры.

Асобны раздзел гэтай экспазіцыі будзе прысвечаны акупацыі Беларусі нямецкімі захопнікамі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Але акрамя ўдзелу ў выставе, немцы падрыхтавалі да прыезду беларусаў надзвычай разнастайную праграму сустрэч на сваёй зямлі. А сам візіт будзе шырока асвятляцца нямецкімі сродкамі масавай інфармацыі.

Беларускую дэлегацыю прымуць афіцыйныя ўлады Германіі. Плануюцца сустрэчы з кіраўнікамі зямлі Паўночны Рэйн-Вестфалія і горада Мюнстэра, евангелічнай царквы, а таксама з нямецкімі палітыкамі. Асобна будзе арганізавана шмат сустрэч са школьнікамі. Цікавымі чакаюцца сустрэчы з удзельнікамі канферэнцыі выкладчыкаў гісторыі і супрацоўнікамі службы па ваенных захаваннях, якая, дарэчы, даглядае і за магіламі савецкіх салдатаў. Сярод іншых мерапрыемстваў — выступленні беларускіх вязняў у паліцэйскай акадэміі, сустрэчы з "адмаўленцамі" ад вайсковай службы і наведванне салдацкіх казармаў. А на заканчэнні беларускія госці адзначаць з нямецкімі сябрамі свята лета.

Падчас паездкі адбудуцца і перамовы на чале з кіраўніком Беларускага фонду "Узаемаразуменне і прымірэнне" Валянцінам Герасімавым аб выплаце кампенсацый вязням фашызму нямецкімі прадпрыемствамі. Спісы пацярпелых і нямецкіх канцэрнаў, якія выкарыстоўвалі працу зняволеных падчас вайны, будуць перададзены на разгляд у нямецкі бундэстаг.

Наталля ВАЛАКІДА.

Крымінал

Наркатычны дурман на патоку

Непрыкметны гараж на ускраіне Віцебска стаў своеасаблівай лабараторыяй па вырабе наркатычных рэчываў. Але ў ходзе аператыўных мерапрыемстваў работнікі міліцыі здолелі не толькі яго абясшкодзіць, а таксама затрымаць "вытворцаў" небяспечнага зелля — дваіх жыхароў абласнога цэнтра 26 і 23 гадоў. Бясспрэчнымі доказамі іх віны сталі знойдзеныя там жа 1,5 кілаграма макавай саломкі, больш 200 мл опія, а яшчэ няхітрыя прылады для вырабу дурману. Неўзабаве на адной з кватэр па праспекце Фрунзе ў абласным цэнтры былі затрыманы трое хлопцаў маладзей за 30 гадоў, якія "пасябравалі" з наркотыкамі. У іх таксама было канфіскавана шмат макавай саломкі і опія і нават 15 грамаў марыхуаны.

Апошнім часам наркатычны бізнес у вобласці няўхільна павялічваецца. Так, толькі летась следчыя розных сілавых ведамстваў распутвалі 238 крымінальных спраў, напрамую звязаных з вырабам і распаўсюджаннем наркотыкаў. Што характэрна, акрамя буйных гарадоў, гэта зараза распаўсюдзілася нават у вёсцы. Днямі ў Віцебскім раёне быў затрыманы нідзе не працуючы жыхар вёскі Дыманава-1, у якога дома знайшліся 2 кг макавых галовак і 6 грамаў опію.

Уладзімір ШАЎКОЎ.

Дзікунства хлопчыка па мянушцы Звер

Віцебская абласная пракуратура закончыла расследаванне і накіравала ў суд крымінальную справу 15-гадовага вучня 9-га класа адной з сярэдніх школ Оршы. Яго абвінавачваюць у наўмысным забойстве старэйшага свайго знаёмага, які гандляваў газетамі і крыху прамышляў валютай. Зразумела, той быў пры грашах і аднойчы напрыканцы мінулай зімы запрасіў хлопчыка ў кафэ сагрэцца, а потым, не разлічыўшы свае сілы за шклянкай гарэлкі, папрасіў падвесці дадому. Гэту сітуацыю і вырашыў выкарыстаць непаўналетні злачынца, які вывеў ахвяру на глухі пустыр, рукамі і нагамі моцна збіў да смерці, забраў грошы і рэчы нябожчыка.

Рос забойца ў так званай нядобранадзейнай сям'і, яго ўсё больш цягнула ў сумніцельныя кампаніі, прываблівала блатная рамантыка крымінальнага свету. Наогул такіх сем'яў на ўліку на Віцебшчыне налічваецца на паперы каля 600. На самай справе іх значна болей, і ў адным толькі абласным цэнтры непаўналетнія штогод забіваюць 9—10 суайчыннікаў.

Уладзімір ШЫК.

Лошицкий парк: в активе только тень княгини Любанской

Ничейный сад

Двести лет назад по живописным аллеям нынешнего Лошицкого парка, вынашивая очередной сюжет своей новой пьесы, любил прогуливаться Винцент Дунин-Марцинкевич...

Когда-то здесь также было имение графов Прушинских и Любанских. Местные старожилы рассказывают, что до сих пор майскими вечерами тень княгини Любанской бродит меж раскачивающихся высоченных деревьев парка и по некоторым улицам Курасовщины. Там когда-то жил красавец граф Курасов, с которым тайно встречалась очаровательная княгиня. В одну из теплых майских ночей, возвращаясь с очередного свидания, покинутая любовником княгиня бросилась с песчаного обрыва в реку. С тех давних пор на этом месте растет манчжурский абрикос — безмолвный свидетель трагически-изысканной графской любви...

Сегодня в столичном Лошицком парке кипят отнюдь не любовные страсти. Скажем, в тамошний плодоносный черешенный сад за спелой ягодой периодически наведываются, образно выражаясь, любители легкой наживы. И когда один из периодически меняющихся парковых директоров попытался было воспротивиться такому положению вещей, ему к горлу хладнокровно приставили нож и на всякий случай пригрозили: "Рыпнешься — расстанешься с жизнью". И это еще не все. За последние несколько лет здесь пару раз жестоко поколотили сторожей и убили полезшего в сад школьника. Впрочем, никто не удивится, если завтра тут кого-то зверски изнасилуют... Где чисто да ухожено — там и дикарь плюнуть постесняется, а в бардаке, где прелести пахнут прелостью — трудно навести какой-либо порядок. Хотя... Лет восемь назад здесь все-таки была охрана. Поговаривают, что у охранников с оружием была достаточно низкая зарплата, чтобы, спасая государственное добро, за нее можно было рисковать своей единственной жизнью. Одним словом, хранителей правопорядка как-то вдруг не стало. Да, собственно, и зачем они здесь — недоумевают тамошние работники — из сада постоянно что-то выносили, выносят и, невзирая ни на кого, будут выносить: ведра смородины, черешни, яблок, груш. И вообще, почему бы не зайти в парковый ***не огороженный*** (а значит — бесхозный, брошенный, ничейный) сад???

Одна из главных достопримечательностей парка — графская усадьба, стены которой наверняка еще хранят некоторые пикантно-скандальные истории из жизни своих хозяев. Роскошный графский особняк, в прошлом с затейливыми архитектурными изысками теперь принадлежит Министерству культуры Беларуси. Последний раз его реставрировали многие десятки лет назад. С тех пор там практически ничего не менялось. Поговаривают, что после намечающегося обновления в нем будет филиал художественного музея.

На территории парка находится еще старая, полуразрушенная каплица. Согласно поверью, в ней некогда были захоронены мощи Тышкевичей. По идее, в ближайшем будущем каплицу должны реставрировать. Во всяком случае, этого очень бы хотелось верующим — они намереваются выделить ее из Лошицкого садово-паркового комплекса и за свой счет отремонтировать. Потому что от государства такой милости ждать, видимо, придется еще очень долго...

Государство как собака на сене, или Все претензии к революции 1917 года

Когда-то самыми уникальными парками в Минске считались губернаторский сад (нынешний парк им. М.Горького), парк Победы на Комсомольском озере и парк им. Челюскинцев. Последний, в принципе, на фоне других сегодня пребывает в достаточно неплохом состоянии — досмотрен, пользуется популярностью у влюбленных и просто отдыхающих. А вот от двух первых остались только тополя. Их, к слову, старательно высаживали рядочками в послевоенный период, во время массовой рассадки людей по тюрьмам. Но тополя недолговечны — их аристократично-тонкие стволы не всегда выдерживают напор сильных проливных дождей и мощных ветров...

Одним словом, из четырнадцати столичных охраняемых ландшафтов и природных объектов (включая Ботанический сад) Лошицкий уголок практически в центре города с болотом и утками можно смело назвать самым уникальным.

— Наверное, только Ботанический сад может составить нам конкуренцию — там коллекции растений побольше. А вот почвы у нас намного плодороднее — некоторые растения в саду никак не приживаются, а у нас вырастают без всякого ухода, — замечает директор Лошицкого усадебно-паркового хозяйства Юлиан Юлианович Томашевич.

Десять лет назад Лошицкий парк, объявленный памятником садово-архитектурного искусства, относился к Управлению культуры Мингорисполкома. И две пятилетки, как выяснилось, никому не нужный, заброшенный и запущенный парк медленно погибал. С первого января сего года Управление культуры Мингорисполкома передало Лошицкое садово-парковое хозяйство специализированному предприятию "Минскзеленстрой", которое, по идее, сегодня должно вести за ним надлежащий текущий уход.

Проект реконструкции, на который, к слову, возлагаются все надежды по возрождению парка, провалялся в чиновничьих столах пять лет. И сейчас, честно говоря, в Лошицах реконструкцией еще и не пахнет. Во-первых, потому, что из ста гектаров земли парку принадлежит только семь. А точнее — 6,85 га. Остальными землями распоряжается совхоз "Лошица". В 1989 году Советом министров, в принципе, было принято решение об отводе земель. Но прежнее парковое руководство сумело отвоевать только вышеназванные семь гектаров. Парадоксально, но даже центральная аллея парку на самом деле не принадлежит!

— Совхоз и рад уже отдать землю нам, но когда-то эти угодья были сданы в аренду. И размещающиеся на них организации не горят желанием отдавать территории. Сейчас решается вопрос переоценки, переоформления документации. Уже давно подготовлен проект решения по отводу земель, но он находится на доработке. Надеемся, что к осени будущего года в парке уже можно будет развернуть глобальную реконструкцию, — комментирует Юлиан Юлианович.

Прежние директора тоже "молились" на отвод земель. И девять, восемь, пять лет назад были убеждены, что земли вернут к осени. Или к лету, весне... Работники парка последние семь лет горько шутят, что Лошицкий памятник садово-паркового искусства возрождают со времен Октябрьской революции. Наверное, предполагают некоторые, здесь бы уже давно был порядок, если бы парк был не государственно-колхозным, а чьим-то частным владением. Да и реставрационные работы продвигались намного быстрее, если бы сей уголок природы восстанавливали не только на государственные, но и на частные капиталовложения. Но белорусские бизнесмены желанием помочь финансированием не горят. Хотя... Если бы кто и нашелся, то бюрократические проволочки с необходимыми документами начались бы снова. Так было в нашей стране всегда.

— В каждом кабинете бумажка должна несколько месяцев отлежаться. Если документы подготовят, с деньгами, в принципе, проблем быть не должно. Во всяком случае пока Мингорисполком выделяет их более чем достаточно, — говорит Юлиан Юлианович. — Сразу после отвода земель начнется поэтапная реконструкция. Вначале, видимо, будут прокладывать подземные коммуникации: электроснабжение, канализацию, водопровод. Затем какие-то дорожки, тропинки...

Так-то оно так. Только когда землю наконец-таки отведут, нужно будет заново корректировать проект реконструкции парка. А сколько еще лет в уже разработанный проект будут вноситься правки, никому не известно...

Правит бал борщевик

Учитывая тот факт, что Лошицкий усадебно-парковый комплекс уникален в туристическом плане, его дирекция занимается учебно-воспитательной работой: время от времени устраивает экскурсии, дни птиц, земли. Здесь проходят летнюю практику школьники, работают на прополке плантаций борщевика — ядовитого растения, вызывающего сильную аллергию, — люди, желающие получить пособие по безработице.

— Борщевик в свое время был завезен в парк графьями как диковинная европейская культура. А в последние годы сие непритязательное к природным условиям растение чрезвычайно буйно начало разрастаться, — жалуется Юлиан Юлианович. — Прямо целое экологическое бедствие! На сегодняшний день это самый устойчивый вид в нашей флоре. Поэтому мы и занимаемся его активным уничтожением. Ожоги вызывает? Ну что поделать — гербициды ведь применять не станешь: уникальнейший парк, речка рядом. Мы стараемся выдавать работникам рукавицы — противогазы же не наденешь... Вообще, здесь не только борщевик выкорчевывают, но и собирают мусор, косят траву, стригут кусты и обрезают засохшие ветки деревьев. Словом, как говорил Маленький принц, проснувшись, приводят планету в порядок... Правда, за той частью парка, которая нам пока не принадлежит, почти не ухаживают. Посему мы время от времени посылаем туда своих людей. Хотя бы мусор собрать...

* * *

...На периферии за парками никто не смотрит. Там порой даже не хватает средств, чтобы обкосить территории. А вот Лошицкий парк можно было бы запросто превратить в культурно-спортивно-игровой оригинальный комплексный центр. Построить кегельбан, кафе, гольф-клуб, с которых в будущем можно получить немало прибыли. Уже сейчас здесь функционирует любительский конный клуб...

Однако... Лошицкий парк является структурным подразделением "Минскзеленстроя" без права юридического лица. Поэтому требовать что-либо от директора парка бессмысленно. Фактически от него сегодня совершенно ничего не зависит. К тому же тут всякая деятельность строго регламентирована. А всякая инициатива — жестоко наказуема...

P.S. *На территории Беларуси сохранилось всего сто пятьдесят шесть парков. Из них только за сорока четырьмя ведется более-менее систематический уход. О пристойном состоянии оставшихся зеленых островков можно судить лишь по непроходимому бурьяну, мирно пасущимся коровам, свалкам и поселениям бомжей...*

Марина КОКТЫШ.

Зеркало

Украине не грозит неплатежеспособность

"Файнэншл таймс" (Великобритания):

"Хотя золотовалютные резервы Украины находятся на уровне менее 2 млрд. дол. и в будущем месяце подходит срок погашения еврооблигаций на 450 млн. дол., Украина не рискует стать неплатежеспособной. Об этом заявил министр финансов страны Игорь Митюков. Он сказал, что вскоре ожидается одобрение крупного займа Украине со стороны МВФ, что несколько ослабит напряжение государственных финансов. В эти дни в Киеве должна прибыть миссия МВФ, которая оценит прогресс, достигнутый правительством в выполнении условий фонда, под которые предоставляется трехлетний кредит на 2—2,5 млрд. долларов.

В обмен на займ МВФ потребовал от правительства в оставшееся до конца года время серьезно урезать планируемые расходы (на 30 проц., или 4,4 млрд. гривен) и обеспечить дополнительные доходы в 1,7 млрд. гривен. Первоначально фонд требовал, чтобы урезание доходов получило одобрение парламента и было выражено в форме нового бюджета. Хотя одобрения пока не видно, что в течение ближайшей недели, когда МВФ должен принять решение, этого сделано не будет.

И.Митюков заявил, однако, что, согласно украинскому закону о бюджете, парламентское одобрение вовсе не необходимо. Неясно, правда, согласится ли с этим МВФ".

Косовский парламент признал АОК

"Вельт" (ФРГ):

"Парламент косовских албанцев признал подпольную Армию освобождения Косово (АОК) как часть борцов за независимость от Сербии и Югославии. Эта резолюция была обнародована недавно в столице этой провинции — Приштине.

"Парламент станет институтом, координирующим политические и военные усилия по завоеванию независимости Косово", — говорится в резолюции, подписанной председателем парламента Идризом Айети.

Это первое признание АОК со стороны политического форума, которым руководит "Демократическая лига" вождя албанцев Ибрагима Руговы.

В Совете Безопасности ООН до сих пор нет какого-либо проекта резолюции или совместной стратегии формирования нынешней политики в отношении Косово. Главной причиной высокопоставленный западный дипломат назвал то, что в отличие от многих других стран Россия возражает против применения в резолюции VII главы Хартии ООН.

Она разрешает применение силы, в том числе и против желания тех, кого это затрагивает. Но в предлагаемой резолюции речь о мерах военного характера идет не в первую очередь".

Китайцы собираются спасти гигантского панду клонированием

"Таймс" (Великобритания):

"К 2003 году Китай собирается клонировать свой находящийся в опасности национальный символ — гигантского панду.

Из-за высокой вероятности ошибки при клонировании ученые из пекинского Института зоологии попытаются спасти медведя, имплантировав ДНК гигантской панды в оплодотворенное яйцо другого животного, например, кошки или собаки.

Впервые такой проект отнесен к числу приоритетных, имеющих определенный срок завершения. Британские ученые заявляют, что кросс-клонирование не сработает, а Всемирный фонд природы раскритиковал план за то, что он отвлекает от выполнения программы по спасению 1000 гигантских панд, живущих в естественных условиях".

К покушению на Аслана Масхадова

"Зюддойче цайтунг" (ФРГ):

"Кто хотел с помощью автомобильной бомбы убрать с пути Масхадова? У чеченского президента много врагов, его смерть многим на руку — всех, кто заинтересован в разжигании новых беспорядков, даже новой войны на Северном Кавказе. Масхадов мешает мусульманским фундаменталистам из своих сограждан, да и из арабских стран, Ирана и Афганистана. Ведь сейчас в Чечне, где они поддерживали его в войне с Москвой, он пытается нейтрализовать их в политическом и военном отношении.

Новые бои в Чечне соответствуют интересам некоторых политиков и менеджеров концернов, которые хотят, чтобы новый трубопровод в Турцию прошел не по чеченской территории, а по азербайджанской или грузинской. Московское правительство сейчас очень заинтересовано сохранить Масхадова как партнера по переговорам — даже независимо от нефтяного проекта. Человек, который как начальник генерального штаба во время войны 1994—1996 годов сделал себе имя хитрого и умного тактика, делает сейчас ставку на сотрудничество с Кремлем.

Но и в Москве есть мощные силы, которым небольшая война не кажется таким уж неприятным делом. Она скомпрометировала бы реформистское правительство и может быть даже привела бы к его краху. В конце концов бомбисты могли быть выходцами из самой Чечни, где многие кланы жестоко борются за влияние на наркотический, валютный или оружейный бизнес. Но определенно ясно одно: будут новые взрывы, до внутреннего мира в стране еще очень далеко".

"Таймс" (Великобритания):

"Несмотря на двухлетние попытки сокрушить чеченскую независимость, Москва жизненно заинтересована в победе Масхадова. Главный нефтяной трубопровод от Каспийского моря до российской сети проходит через Чечню, и Москва ведет жесткую политическую и экономическую борьбу, чтобы получить частичный контроль над будущими отводами от богатого Каспийского бассейна.

Чеченцы обычно исповедовали сдержанную форму ислама, но за спиной националистических движений возрос экстремизм. Масхадова и его предшественник Джохар Дудаев играли на исламских чувствах чеченцев, сражавшихся с Москвой, и принимали поддержку от исламских правительств Ближнего Востока. И теперь собирают горькие плоды".

Иран испытал ракету, способную достичь Израиля и Саудовской Аравии

"Нью-Йорк таймс" (США):

"Иран успешно испытал ракету среднего радиуса действия, заявил высокопоставленный чиновник администрации.

"Оружие с радиусом действия около 800 миль может нанести удар по всей территории Израиля, Саудовской Аравии, большей части Турции и части России", — сказал чиновник, пожелавший остаться неизвестным.

Другой чиновник заявил, что разведывательный спутник США засек испытания, и эксперты до сих пор разбираются с данными, полученными при пуске ракеты, которую Иран, по предположениям, купил у Северной Кореи.

Официальные лица полностью уверены в том, что было произведено испытание, но не могут немедленно предъявить информацию о местоположении пусковой или районе падения, кроме того, что они находятся в пределах иранской территории.

Бывший офицер разведки, знакомый с такими видами вооружений, сказал: "Самой сильной реакции надо ожидать от Израиля, и у нас вызывает беспокойство то, какие шаги могут предпринять израильтяне, поскольку Израиль четко считает иранцев своим главным врагом на Ближнем Востоке. Израиль — единственная ядерная держава региона и ее ракеты могут поразить любое ближневосточное государство.

Иран разрабатывает ядерные боеголовки, но, полагают, что годы отделяют его от создания подобных вооружений.

Испытания прошли именно в тот момент, когда США и Иран предпринимают осторожную увертюру к улучшению отношений после долго охлаждения.

Иранские испытания говорят об их возможностях, но не об их намерениях, сказал чиновник. "И они знают, и мы знаем, что возможность проведения испытательного пуска и возможность создать и разместить большое число подобных вооружений — это совершенно различные вещи. Могут пройти годы, прежде чем Иран достигнет такой мощи, и надо сделать все возможное, чтобы затормозить это".

Американские коды были взломаны за три дня

"Дейли телеграф" (Великобритания):

"Самая сложная криптографическая машина, которую разрешено использовать за пределами США, была "расколота" дешифровщиками менее чем за три дня.

Простота, с которой были взломаны эти коды, возобновила опасения в том, что террористы и преступники уже давно имеют доступ к электронным данным, включая правительственные документы и электронные транзакции. Предыдущие попытки взломать менее совершенную шифровальную машину продолжались пять месяцев и в них было использовано несколько тысяч компьютеров, связанных через Интернет.

В последней удачной попытке "Электроник фронтиер фаундэйшн", американская группа, выступающая за гражданские свободы, была вооружена единственным компьютером, стоившим менее 150 тыс. фунтов, и соединенным с 27 дополнительными устройствами, каждое из которых содержало по 64 компьютерных чипа.

"Стало совершенно ясно, что кто-то мог делать и делал это годами", — сказал Уайтфилд Диффи, криптограф и ученый из компании "Сан майкросистемз", один из ведущих разработчиков коммерческой электроники.

Фонд проверял по 88 миллиардов возможных комбинаций в секунду в течение 56 часов, чтобы взломать криптозащиту, использующую стандарт Дэйта Энкриптон. Пол Кочер из "Криптографи рисерч" сказал: "Я почти уверен, что иностранные правительства построили похожие машины и используют их для проникновения в американские коммуникационные сети".

Мировые запасы нефти достигли рекордного уровня

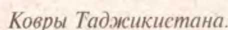
"Зюддойче цайтунг" (ФРГ):

"Продолжающееся перепроизводство в странах ОПЕК и медленно растущий спрос на нефть вывел мировые запасы (речь идет о так называемых коммерческих запасах. — **Прим. ред.**) энергоносителя на новый уровень. Как сообщило в ежемесячном отчете Мировое энергетическое агентство (МЭА) в Париже, запасы в странах ОЭСР впервые выросли до 2,6 млрд. баррелей, или до 350 млн. тонн. Таким образом, они на 10 проц. превысили уровень, на котором были два года назад.

Статистически зафиксированный рост добычи на 2 млн. баррелей в день недостаточен, чтобы полностью объяснить такой рост запасов. Вероятно, несмотря на недавно объявленные сокращения добычи, страны ОПЕК будут вынуждены в третьем, а вероятно — и в четвертом квартале по-прежнему хранить дополнительные объемы. Чтобы вновь привести в равновесие мировой нефтяной рынок, должны быть предприняты изменения: снижение ежедневного перепроизводства, размещение в хранилищах нефти, еще находящейся в пути, и сокращение запасов, достигших максимума.

МЭА объявило о снижении мирового спроса на нефть в 1998 году до 1,1 млн. баррелей в день против 2,1 млн. в прошлом году. Бывший Советский Союз тоже вносит свою лепту. Его экспорт в июне достиг 3,1 млн. баррелей в день — самая большая величина с 1989—90 годов".

Стоп-кадр

Ковры Таджикистана.

Кто посеял зло?

Горячие дебаты в Германии вызвала книга американского исследователя Д.Гольдхагена "Добровольные подручные Гитлера"

В общественном климате Германии происходят заметные сдвиги. Экономический и социальный кризис, фактическое разделение страны на Восток и Запад создают ощущение дискомфорта. С этим связаны участившиеся случаи, мягко говоря, неадекватной реакции и простых граждан, и представителей властей на присутствие в стране иностранцев. В такой обстановке общество особенно остро реагирует на все, что каким-то образом задевает историческую память народа, заставляет заняться критической переоценкой прошлого.

Для немцев период фашизма, по выражению историка Эрнста Нольте, "прошлое, которое никак не хочет стать прошедшим". Приходится вновь и вновь возвращаться к этой болезненной теме.

Горячие дебаты в Германии вызвала книга американского исследователя Д.Гольдхагена "Добровольные подручные Гитлера". О злодеяниях гитлеровцев существует обширная литература, казалось бы, уже все сказано. Но Даниэль Гольдхаген в своей книге попытался ответить на вопрос: почему стал возможен Холокост?

Автор по профессии не историк. В Гарвардском университете Гольдхаген преподает социологию. И его книга — в основном социологическое исследование. Там есть исторический раздел (очерк об эволюции антисемитизма в Германии), но в данном случае история призвана помочь социологии ответить на вопрос: почему на призыв Гитлера к уничтожению евреев откликнулись сотни тысяч исполнителей, палачей-добровольцев. Автор считает, что на большинство немцев повлиял, как он называет, ликвидационный антисемитизм в Германии второй половины XIX века, утверждавший, что евреи должны быть изгнаны из жизни общества как носители изначального зла.

"Германская модель еврея" состояла из посылки, что еврей отличается от немца, является его противоположностью. Он не просто отличен от немца, но зловеще и разъедающе отличен. Шла ли речь о религии, народе, политической группе или расе — еврея рассматривали как чужеродное тело внутри Германии.

Следует подчеркнуть, что так считали не только видные антисемитские полемисты. Эти взгляды доминировали в германском обществе той поры... "К началу XX века семена нацистского антисемитизма и нацистской антиеврейской политики были уже посеяны и дали всходы", — пишет Гольдхаген.

Таким образом, считает автор книги, антисемитские заклинания Фюрера нашли хорошо подготовленную аудиторию. Уничтожение миллионов евреев было гигантским предприятием и требовало огромного количества исполнителей. По определению Гольдхагена, исполнителями следует считать "всех, причастных к системе уничтожения: не только членов расстрельных команд, но и тех, кто стоял в оцеплении во время облав, поездных машинистов, знавших, что они перевозят смертников. Исполнителями были и чиновники — "бумажные убийцы", которые сами с жертвами не соприкасались, но оформляли документы на депортацию или уничтожение".

К исполнителям Гольдхаген относит и тех церковных деятелей, которые "знали, что их определение евреев как антихристиан приведет к смерти евреев". В книге есть такой пример: в декабре 41-го года руководство семи региональных протестантских церквей публично заявило, что евреи, в силу своей расовой особенности, не способны достичь искупления путем крещения и являются "врожденными врагами мира в Германии". Поэтому отцы церкви призывали "предпринимать самые суровые меры против евреев".

Протестантские лидеры еще до прихода Гитлера к власти называли евреев "непримиримыми врагами христианства и Германии". Католическая церковь, утверждает автор, в этом смысле не уступала протестантской. Она изгоняла евреев, принявших христианство, поскольку "набожные немцы не желали молиться и идти к причастию рядом с евреями".

Автор утверждает, что если бы общество выступило против политики Гитлера в отношении евреев, нацисты отступили бы, как отступили они перед единственным массовым немецким протестом в защиту евреев. Это случилось, когда немецкие женщины организовали в Берлине трехдневную демонстрацию, требуя освободить своих еврейских мужей. Перед массовой оппозицией режим отступил. Шесть тысяч заключенных евреев были освобождены. Женщин никто не преследовал.

Автор приходит к выводу: "Если бы немцы выступили в защиту всех евреев Германии, то возможности режима проводить ликвидационную программу были бы в значительной мере ограничены", но против евреев выступало практически все общество. Даже немецкие антифашисты занимали антисемитскую позицию, утверждает автор. Он пишет, что когда в 33-м году нацисты приняли закон, который исключал евреев из числа государственных служащих, общество это одобрило. Даже такой противник нацизма, как Томас Манн, в этом случае поддержал нацистов: "В конечном счете это не такая уж большая беда, что положен конец еврейскому присутствию в судопроизводстве". К концу войны уничтожение евреев стало приоритетом №1.

Летом 1944 года, когда не хватало вагонов для снабжения войск, с обслуживания фронта сняли 147 эшелонов, чтобы депортировать в газовые камеры Освенцима 437 тысяч венгерских евреев. Уничтожение евреев Европы оказалось для фашистов важнее самого нацистского режима, пишет исследователь.

В ноябре 1942 года, в разгар кампании уничтожения евреев Польши, солдаты специального полицейского батальона готовились к очередной массовой казни. На этот раз им предстояло расстрелять евреев местечка Луков. Вечером накануне акции в батальон приехала с концертом артистическая бригада из Берлина. Артисты стали просить командира батальона, чтобы он разрешил им принять участие в расстрельном "спектакле". Их необычная просьба была удовлетворена. Где же корни человеческой жестокости? Как могло случиться, что внешне нормальные, обыкновенные люди становились гитлеровскими палачами, убийцами женщин и детей, активистами истребления евреев в годы второй мировой войны?

Напомню, что книга называется "Добровольные подручные Гитлера". Значит ли это, что уничтожение евреев осуществлялось палачами не по профессии, а по призванию? Гольдхаген пишет: "Многие рядовые немцы, которые казнили евреев, не были отборной группой нацистских фанатиков или эсэсовцами. То были обычные люди из всех слоев общества. Они гордились делом рук своих. С улыбкой на устах они фотографировались на фоне трупов, приводили жен и детей полюбоваться картиной. Масса документов подтверждает это..."

На территории оккупированной Европы было более 10 тысяч лагерей различных видов и величины. Для обслуживания этих лагерей нужен был колоссальный штат. Согласно подсчетам германского ведомства, расследовавшего преступления нацизма, более 333 тысяч людей подозревались в участии в геноциде. Большинство из них не были ни эсэсовцами, ни членами нацистской партии.

Вопрос о степени добровольности — предмет особого внимания исследователя. Можно ли было отказаться стрелять в женщин и детей? Зарегистрированы ли такие примеры? Что грозило в случае отказа? Принуждали ли солдат из жандармских команд стрелять, угрожая в противном случае трибуналом или даже казнью за невыполнение приказа? Гольдхаген приводит ряд примеров, когда командиры, отдавая приказ убивать, предлагали тем, кто не хочет или не может принимать участия в казнях, выйти из строя. Отказники находились, их за это никто не преследовал и не наказывал.

Германские суды после войны неоднократно приходили к заключению, что во времена Холокоста ни один немец не был казнен, посажен в концлагерь, тюрьму или просто серьезно наказан за отказ убивать евреев.

Тема эта — специфическая, но тем не менее заставляет о многом задуматься. Ведь вездесущий государственный террор против отдельных наций, религий, инакомыслящих и инакопишущих был делом рук не только во времена нацистов. Его семена взошли и в недавней истории — сталинский террор, культурная революция в Китае — и показывают, что вождь, диктатор, оперирующий в атмосфере государственного террора, может легко добиться массового послушания и не нуждается при этом ни в каком оправдании.

Леонид ЧЕРЕПОВИЦКИЙ,
собственный корреспондент "Народной воли" в ФРГ.

Землякі замежжа

Збігнеў Сямашка

Збігнеў Себасцян Сямашка нарадзіўся ў 1923 годзе ў Ляхаўшчыне (цяпер Пастаўскі раён), дзе яго продкі — шляхта герба Лебедзь — жылі з 1618 да 1940 года. Бацька Антоній быў землеўласнік, арыштаваны з прыходам бальшавікоў. Прапаў без вестак з Беразвецкай турмы вясной 1940 г. Маці Яніна (з Гушчаў) — фармацэўт па адукацыі.

На працягу шасці гадоў Збігнеў наведваў гімназію айцоў іезуітаў у Вільні. У 1940 г. быў высланы з Ляхаўшчыны ў Семіярск над Ірдышом. У сакавіку 1942 г. уступіў у Войска Польскае. Службу праходзіў у Іране, Іраку, Палесціне, Паўднёвай Афрыцы, Шатландыі і, нарэшце, у Англіі, дзе быў тэлеграфістам на радыёстанцыі пад Лонданам.

Пасля вайны закончыў польскую гімназію ў Шатландыі, а потым — факультэт электронікі Лонданскага універсітэта. Больш за 30 гадоў працаваў у электроннай прамысловасці. Спецыялізаваўся ў галіне кантролю абсталявання, выкарыстоўваемага ў ваеннай сферы. На гэту тэму апублікаваў некалькі артыкулаў. Жыве ў Лондане.

Займаецца польскімі справамі, асабліва перыяду апошняй вайны. Мае шэраг друкаваных работ у парыжскай "Культуры", "Гістарычных сшытках", "Лонданскіх навінах", "Усеагульным аглядзе", "Польскім тыдні", "Польскай газеце", "Газеце салдата" і інш. Чытаў лекцыі ў Лондане, Нью-Йорку, Варшаве і Любліне.

Як гісторык з'яўляецца аўтарам нарысаў "Палякі ў Казахстане", "Некаторыя парафіі ў старажытным ВКЛ", "Ляхаўскія Сямашкі ў ВКЛ", Вільня і Ляхаўшчына" (уражанні ад паездкі ў 1994 годзе), "Масавыя дэпартацыі насельніцтва ў СССР, 1940—41 гг." і іншых. У апошнім з названых ён піша аб трагедыі дэпартаваных на савецкую тэрыторыю з верасня 1939 па чэрвень 1941 г. польскіх грамадзян, сярод якіх былі:

ваеннапалонныя ўсіх тыпаў (па прыблізных падліках — 46 тысяч);

грамадзянскія зняволеныя, большай часткай мужчыны, якія лічыліся вінаватымі з пункту погляду савецкіх законаў і якіх кідалі ў турмы, прыгаворвалі да смерці або тэрміну ў папраўчых лагерах. (Агульны лік — 250 тысяч, або 15 працэнтаў ад усіх грамадзян, высланых у СССР);

мужчыны, жанчыны і дзеці (часта цэлыя сем'і), якія былі "на падазрэнні" і дэпарціраваліся ў аддаленыя часткі СССР адміністратыўнымі ўказамі без працэдуры арышту, абвінавачвання і прысуду. (Самая вялікая група — 990 тысяч);

маладыя людзі 1918—1920 гг. нараджэння, прызваныя на вайсковую службу ў Чырвоную армію альбо альтэрнатыўную, сасланыя на работы ў савецкую прамысловасць (210 тысяч);

тыя, хто лічыўся ў СССР "вольнымі людзьмі" — з ліку добраахвотных прамысловых рабочых, невялікай групы ўрачоў, музыкантаў, артыстаў, камуністаў і сімпатызуючых Савецкай уладзе (колькасная лічба гэтых груп была невялікай).

Збігнеў Сямашка падзяліўся са мной успамінамі аб тым жудасным часе пераследу "паноў" і "іншаверцаў". (Падаю яго ліст у перакладзе з польскай мовы.)

Майму бацьку належалі Ляхаўшчына, Пшыязнь і Рудае... 17 верасня раніцай мы даведаліся, што бальшавікі перайшлі мяжу. Бацька вырашыў, што трэба ратавацца, і яшчэ перад поўднем мы выехалі з трыма вазамі. Калі праязджалі Зарэчча, браты Рудковічы, паслухаўшы Віленскае радыё, выйшлі на дарогу і пачалі ўгаворваць, што, можа, бальшавікі ідуць нам на дапамогу супраць немцаў. І бацька павярнуў назад, каб даведацца ад каго-небудзь аб становішчы. Ён паехаў у Казлоўск, дзе быў тэлефон, хутка вярнуўся і распарадзіўся адразу ж прадоўжыць шлях. Пара коней, адзін за адным і запасны — тры вазы: на першым бацька і маці, на друім я з Янэчкай (малодшай сястрой), а на апошнім — Здзісек (старэйшы брат). Пачынаўся дождж. У Варапаеве затрымаліся на станцыі. Начальнік тэлефанаваў то туды, то сюды і даведаўся, што бальшавікі ўжо ў Дунілавічах і Паставах. Там яны прыпыніліся на ноч, у якую бацька здзейсніў цуд: па кручаных дарогах у цемры і ў дождж мы дабраліся да раніцы ў Кураполле, дзе было шмат асаднікаў, знешне спакойных. Наступная ноч была ў маёнтку Казьяны, гаспадары Барткевічы (багачы) не скраналіся з месца, супакоеныя размовамі аб тым, што бальшавікі ўжо не тыя, як у 20-м годзе, а сталі больш цывілізаванымі: быццам маёмасць хоць і канфіскуюць, але людзей не чапаюць. Потым гэты Барткевіч загінуў ці быў застрэлены ў лагеры ў 40-м годзе.

Да літоўскай мяжы мы даехалі каля Лынгмян, не паспеўшы яе перасячы: усяго за некалькі гадзін да гэтага саветы зачынілі яе. Прапускалі толькі армію і паліцыю (міліцыю), грамадзянскіх, хто меў у Літве блізкіх родных. А мы не мелі. Становішча было безнадзейным. Праз некалькі дзён мой бацька звярнуўся да мясцовых, ужо савецкіх уладаў за "пропускам", каб вярнуцца ў Ляхаўшчыну. Вяртанне было панурае, як на пагібель, бацька прадчуваў, што яго чакае. Мы мелі ўжо толькі два вазы і палову коней. Дом і маёмасць у Ляхаўшчыне былі ўжо разрабаваны. Бацька, праўда, адваяваў адну карову і аднаго каня. Мы пачалі капаць на зіму бульбу... А 3 кастрычніка з Крывога прыехалі тры міліцыянеры з вінтоўкамі і бацьку забралі. Больш яго мы не бачылі. Да калядаў ён знаходзіўся "у падвалах" у Паставах, а потым — у Беразвеччы. Для яго перасталі прымаць перадачы. Хутчэй за ўсё разам з іншымі ён быў расстраляны.

У нашым доме размясцілі цыган. Цыганы казалі, што як толькі прыйдзе вясна, збягуць у Літву. І сапраўды, аднойчы ў красавіку зніклі і след іх прастыў, ніхто аб іх нічога не чуў.

...З 9 па 10 лютага быў першы "вываз". Саслалі ўсё кіраванне лясніцтва з Дунілавіч, сям'ю Наўруцкіх, Казакевічаў з Жалязоўшчыны, сям'і Крукавых (з Альцоў). Вывозілі нават такіх, якія ў свой час праследаваліся за "камунізм". Цяпер ужо і мы адчувалі, што чакае нас вялікая бяда.

Ноччу на 13 красавіка, дакладней ужо пад раніцу, раздаўся стук. Мяне тады як раз не было дома, заначаваў у дзядзькі з Удзела. У дзверы загадалі стукаць Геню Гінько, які на сваёй падводзе прывёз тых, хто арыштаваў нашу сям'ю...

...Восенню 1939 г. бальшавікі ўвялі адміністратыўныя змяненні і паветы падзялілі на раёны. З Пастаўскага павета ўтварылі Пастаўскі і Дунілавіцкі раёны. З Дзісненскага — Дзісненскі і Глыбоцкі раёны. У красавіку 1940 г. людзей вывозілі з двух раёнаў былой польскай тэрыторыі на поўнач Казахстана.

У той час былі вывезены пераважна жанчыны і дзеці, падлеткі, як я. Большай часткай — сем'і арыштаваных землеўласнікаў, паліцыянтаў, солтысаў, кулакоў, беларускіх дзеячоў, афіцэраў, падафіцэраў (асабліва з-пад Пастаў — з 23-га палка ўланаў Гродзенскіх), членаў кампартыі Заходняй Беларусі, багатых яўрэяў і г.д. Памятаю сям'ю арандатара маёнтка Паставы Шэлкоўскага, з Варапаева войта Мікуцкага, з Дунілавіч сакратара гміны Гапанёнка і ўласніка крамы "Водка" Вэбера, а таксама паліцыянта Чарпака, з Мосара Лазічонка (настаўнік, паручык рэзерва) і інш. У Паўладар везлі цягніком, далей баржамі ў Семіярск. Там высадзілі і развозілі "аўтамабілямі".

Мама, Здзіслаў і Янэчка засталіся ў Семіярску, я далучыўся да іх у жніўні 1940 г. Мама купіла невялікі домік з плоскім дахам. Нейкі час мы мелі казу. Клімат быў суровы: летам +40, зімой -40. Вакол стэп ды стэп. Не было б так блага, каб не пастаяннае недаяданне. Я памятаю, што першы раз як след наеўся якраз на Вялікдзень у 1941 годзе. Гэта дзіўнае пачуццё! Быў як п'яны...

Я пачаў працаваць вадавозам, а потым стаў "дэзінфектарам", або спецам па знішчэнні вошай у адзенні тых, хто ішоў у армію. У бальніцах спачатку паміралі дзеці, потым людзі старэйшыя. З работнікамі райаддзела я часта ездзіў па раёне і бачыў паўсюдную галечу.

У лютым 1942 г. у паўночным Казахстане пачаўся набор у польскую армію. Сабралі ў Семіярску ўсіх былых польскіх грамадзян. Самая галоўная асоба ў камісіі — мясцовы начальнік НКУС.

На конях і вярблюдах выслалі ў Паўладар, а адтуль цягніком праз Новасібірск, Барнаул, Семіпалацінск, Аягуз, Алма-Ату да Людовай у Паўднёвым Казахстане, дзе фарміравалася польская 10-ая дывізія пяхоты. Абмундзіравалі нас у англійскія мундзіры, аднак з харчаваннем было дрэнна. Там у гэтай дружыне я сустрэў земляка — Янака Шкорніка з Анкудаў Дунілавіцкіх.

Ужо пад канец сакавіка 1942-га раптам разышлася вестка, што дывізія выязджае, але невядома куды. Мама і Янэчка заставаліся ў Паўночным Казахстане да 1946 г., а затым, ледзь выжыўшы, выехалі ў ПНР. Мама памерла пад Вроцлавам у 1968 годзе. А Янэчка да гэтага часу жыве ў Вроцлаве.

...У першых чыслах сакавіка 1942 г. мы былі ўжо ў Персіі. Аднойчы на пляжы я сустрэў земляка, сяржанта Длужнеўскага, ён быў такі слабы, што не мог стаяць, а сядзеў на марскім пяску.

У Катыні былі расстраляны два мае стрыечныя браты: Францішак Войніч з Разлуцішак і Станіслаў Пабятынскі з-пад Дзісны. У час вайны яшчэ адзін стрыечны брат разам з сям'ёй выехаў на работы ў Германію, потым у Аўстралію, у Сідней. Павел Пачопка, сябра дзяцінства з Ляхаўшчыны, у гады нямецкай акупацыі паехаў на Варапаеўскі млын і адтуль быў высланы ў Германію. Пасля вайны перабраўся таксама ў Сідней.

...5 сакавіка 1940 г. Палітбюро ЦК ВКП(б) прыняло рашэнне аб расстрэле 14,5 тысячы ваеннапалонных з трох лагераў — Казельска, Старабельска і Асташкава. А таксама 11 тысяч (потым лічбу зменшылі да 7 тысяч) зняволенных у Заходняй Украіне і Заходняй Беларусі. Спісы-загады былі дасланы з Масквы пяці атрадам НКУС у Смаленску, Калініне, Харкаве, Львове і Беластоку. "Вышэйшая мера пакарання" павінна была выконвацца ў месцы ўтрымання зняволеных. Аб расстрэлах вайскоўцаў было вядома ўжо ў 1942 годзе. А аб масавых забойствах грамадзянскіх у гэты самы час (красавік — май 1940 г.) ніхто не падазраваў да 90-х гг., калі расстрэльныя спісы былі рассакрэчаны Масквой у адносінах да жыхароў Заходняй Украіны (усяго каля 3,7 тысячы чалавек — палякі, украінцы, яўрэі). Многія мае знаёмыя, бацькі і браты якіх былі прапаўшыя без вестак, знайшлі іх у гэтых спісах. Але "беларускі" мартыралог (прыблізна 3,7 тысячы чалавек, прыкладна па 250 на кожны павет) мірных грамадзян застаецца пад сакрэтам. Напэўна, сярод загінуўшых ёсць і мой бацька...

З.Сямашка з'яўляецца аўтарам шэрагу кніг. Яго біяграфія надрукавана ў зборніку "Асоба і палітыка", Лондан, 1992 г.

Ён жанаты з Марыяй Каляноўскай, якая паспытала лёсу высланай у Архангельскую вобласць. У іх трое дачок, адна з іх мае вышэйшую матэматычную, а другія — гістарычную адукацыю.

У адным з лістоў я звярнуўся да З.Сямашкі з пытаннем, што пішуць газеты ў Велікабрытаніі аб Беларусі. Вось які атрымаў адказ: "Для брытанцаў Беларусь — гэта нейкая вельмі далёкая краіна, як для вас, напрыклад, Таіці. А тутэйшыя палякі вельмі шкадуюць (уключаючы мяне), што Беларусь пайшла на ўсход, а не на захад, як Літва і Украіна, якія, здаецца, у апошнія гады зразумелі, што іх шлях у Еўропу магчымы толькі праз Польшчу, калі наогул магчымы".

Збігневу Сямашку выказваюць бязмерную падзяку Станіслава Станіславаўна Носка з в.Мосар Глыбоцкага раёна і Фаіна Антонаўна Каросцік з в.Казлоўшчына Пастаўскага раёна за вышукі і знаходку магіл бацькі і мужа Станіслава Каросціка, пахаванага ў Балонні ў паўднёвай Італіі. Амаль паўстагоддзя гэтыя жанчыны не ведалі аб лёсе дарагога чалавека, які лічыўся прапаўшым без вестак.

Іосіф ЗЯМЧОНАК,
настаўнік гісторыі.
г.п.Варапаева.

Погляд

Дыктатура ў тэорыі і на практыцы,

альбо Роля асобы ў гісторыі

У цяперашні час у некаторых сур'ёзных і фундаментальных працах выказваюцца думкі аб тым, што чалавек як "homo sapiens" практычна вычарпаў магчымасць актыўна і мудра ўплываць на развіццё грамадскай гісторыі. Сіла эвалюцыйных законаў і ўздзеянні непрадбачнага збегу акалічнасцей і розных выпадкаў сёння мацней за ўсе чалавечыя намаганні і прадвызначэнні. Такога погляду прытрымліваецца, у прыватнасці, японскі гісторык і філасаф Фукіяма ў шырокавядомай кнізе "Канец гісторыі". Падобная пазіцыя імпануе і сучаснаму польскаму гісторыку, прафесару Ежы Ядліцкаму, які лічыць, што "усходне-еўрапейская гісторыя больш нагадвае не развіццё заканамерных тэндэнцый, а "Сізіфаву працу ўзлётаў і падзенняў, будаўніцтва і разбурэння, дзе мала што залежыць ад вашага ўласнага майстэрства і настойлівасці".

Прызнаць бясспрэчнымі такія канцэпцыі, безумоўна, нельга, хоць іх аўтары ў сваіх вывадах часта абапіраюцца на сур'ёзную аснову фактычнага матэрыялу і параўнальна-тэарэтычнай метадалогіі. Яшчэ больш падстаў усумніцца ў бясспрэчнасці тэорый і меркаванняў наконт усемагутнага і універсальнага права чалавека накіроўваць гістарычны працэс у любы бок. Тэарэтык і практык марксізму, правадыр дыктатуры бальшавізму У.І. Ленін падкрэсліваў гістарычную ролю народа ў стварэнні ўласнай гісторыі, але ж і не змяншаў ролю асобы ў гэтым працэсе. У.Маякоўскі ў аптымістычным "Левым маршы" напісаў, што "клячу гісторыі загонім" туды, куды пажадаем. Але, як мы цяпер бачым, гэта вельмі рахманая ў інтэрпрэтацыі паэта кляча гісторыі, аказалася на самой справе досыць непаслухмянай і наравістай і раскідала ў розныя бакі па дарозе многіх сваіх саманадзейных і няўмелых седакоў.

Вялікі нямецкі філасаф Імануіл Кант у сваёй філасофскай тэорыі катэгарычнага імператыву лічыў чалавечую асобу абсалютнай субстанцыяй, якая не падпарадкоўваецца ніякаму дыктату альбо насіллю акрамя закону.

Некаторыя нашы грамадскія дзеячы іншы раз прапануюць, што на пэўны час на дапамогу таму, што разбалансавана і разбурана, можна было б звярнуцца і да "цвёрдай рукі", і, здаецца, гэта адзіны ратунак ад самай страшнай бяды — грамадзянскай вайны. Дыктатура — гэта не дэмакратыя, але Напалеон ратаваў Францыю і праславіў яе, Гітлер адрадзіў разбураную пасля першай сусветнай вайны прамысловасць Германіі, а эканамічныя рэформы Піначэта зрабілі Чылі адной з самых развітых краін Лацінскай Амерыкі.

Тут адкрываюцца вельмі шырокія прасторы для палемікі з аўтарам. Але дыктатуру нават напалеонаўскай якасці народ чамусьці цярпець доўга ніколі не жадаў, а Гітлер парадзіў страшэнны яе сімвал — фашызм, які асудзіла ўсё прагрэсіўнае чалавецтва.

Ды і сёння яшчэ належным чынам да голасу народа мы не прыслухоўваліся і не разгадалі ўсе яго таямніцы і маральна-сэнсавыя нюансы. І таму на многіх крутых паваротах гісторыі нам трэба было б спыніцца, усумніцца, а можа, нават і рашуча запратэставаць.

Сапраўды, некаторыя ранейшыя міфы і стэрэатыпы яшчэ моцна трымаюць многіх з нас у сваім палоне. Найбольш надзейна разбурыць і рассыпаць іх, як гэта пацвярджае шматвяковы вопыт гісторыі, здольна не сілавое ўздзеянне на іх розных указаў, пастаноў і не прыняцце крутых і жорсткіх аўтарытарных мер, а універсальна шырокі наступ на іх філасофска-аналітычнай і гуманістычнай думкі. Наша гісторыя заўсёды прызнавала шмат шляхоў і падыходаў у пазнанні ісціны, але рашуча адмаўляла і адхіляла падфарбоўку горкіх з'яў жыцця, абыход і замоўчванне цяжкага і трагічнага ў ёй.

Пасля невялікай тэарэтычнай прадмовы добра было б паразважаць аб сучасным становішчы ўлады на Беларусі. Да лістападаўскага рэферэндума 1996 года наша дзяржава лічылася парламенцкай рэспублікай. Пасля разгону апошняга Вярхоўнага Савета 13-га склікання і стварэння так званых Нацыянальнага сходу і Палаты прадстаўнікоў з ліку найбольш адданых і верных прэзідэнту асоб дзяржава стала звацца прэзідэнцкай рэспублікай. Такім чынам, уся паўната ўлады належыць прэзідэнту, якому фактычна падпарадкоўваюцца Канстытуцыйны суд, пракуратура і нават некаторыя міжнародныя арганізацыі, напрыклад, Беларускае прадстаўніцтва Хельсінкскага камітэта. У сваёй дзяржаве А.Р.Лукашэнка адчувае сябе абсалютным лідэрам. У краіне існуе Канстытуцыя — Асноўны закон, але ён носіць чыста дэкларатыўны характар. Памяркоўныя беларусы неяк з боку назіраюць за тым, як будуецца рынкавы сацыялізм з шалёным узростам цэн і катастрафічна нізкімі даходамі насельніцтва, парушаюцца правы чалавека, увогуле не выконваюцца нормы міжнароднага права (нядаўняя сітуацыя з рамонтам урадавай рэзідэнцыі ў Драздах стала міжнародным канфліктам на ўзроўні амбасад і тым самым падарвала і гэтак пахіснуты аўтарытэт Беларусі ў свеце).

Некаторыя заўзятыя песімісты лічаць, што Беларусь не мае будучыні. Гэта так і здарыцца, калі не будзе спынена стагнацыя нацыі, як некалі выказаўся прэзідэнт Біл Клінтан у час візіту ў Мінск у 1994 годзе. Беларускія сучасныя за мяжой, напрыклад, у Канадзе і Аўстраліі, нават звярнуліся з петыцыямі ва ўрады сваіх краін аб наданні статуса бежанцаў усім жыхарам Беларусі ў якасці ахвяр Чарнобыля. Парламенты гэтых краін далі на гэта згоду, але з вялікімі абмежаваннямі. Але ж далёка не ўсе беларусы імкнуцца ў эміграцыю. Прадстаўнікі старэйшага і сярэдняга ўзросту, якія большую частку свайго жыцця пражылі на радзіме, мараць бачыць у будучым Беларусь цывілізаванай еўрапейскай дзяржавай.

І для гэтага сёння ёсць рэальныя падставы. Зноў пачынае шырыцца апазіцыйны рух. Прыкладам таму з'яўляецца нядаўні ўстаноўчы сход у Мінску маладзёжнай суполкі "Маладая грамада", лідэрам якой быў аднагалосна абраны член Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Народная грамада) Сяргей Марцалеў. І гэта невыпадкова, бо ён — унук вядомага беларускага навуковага і грамадскага дзеяча, былога старшыні Камісіі ААН па правах чалавека Л.Яўменава. Прыйшоў час, і ўнук прыняў эстафету ад дзеда, але не ў тэорыі, а на практыцы. Дай жа Бог, каб гэтыя маладыя парасткі адрадзілі родную Бацькаўшчыну.

Людміла ДРОЖЖА,
навуковы супрацоўнік АНІГН НАНБ, гісторык, этнолаг, член Саюза майстроў народнай творчасці.

ТЕЛЕПРОГРАММА

Вторник, 4 августа

БТ

15.00, 18.00, 23.30 Новости.
15.10 Мультсериал "Д'Артаньгав и три пса".
15.35 "Девочка и океан" (Австралия).
16.00 Телеочерк "Моя душа и теперь там...".
16.20 III Международный фестиваль народной музыки в Поставах. Ч. 1-я. Передача из Витебска.
17.00 Уроки Н.Новожиловой.
17.30 Многоголосие. Народы Беларуси: история, культура, быт.
18.20 Сериал "Клан".
19.20 Белорусский хит-парад.
19.25 "Сегодня с вами...". Директор детского дома № 2 Минска Валентина Зеневич.
20.05 "Концертный сезон". Р.Шуман. "Круг песен" на стихи Й.Эйхендорфа. Исполняет заслуженная артистка Беларуси Нина Козлова.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.55 Программа "Спикер-хата".
22.15 Х/ф "Благие намерения" (Великобритания). 2-я с.
23.45 Международные спортивные новости.
00.05 "Простые слова". Рок-группа "Метеор".

ОРТ

08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.20 Новости.
08.15 Сериал "Роксолана — пленница султана".
09.00 Программа В.Познера "Мы".
09.45 Домашняя библиотека.
09.55 Баскетбол. Чемпионат мира. Мужчины.
11.15 Программа "Вместе".
14.20 Мультсериал "Тин-Тин идет по следу".
14.55 Счастливый случай.
15.40 Сериал "Лето наших надежд".
16.10 "...До шестнадцати и старше".
16.30 "Вокруг света".
17.20 Сериал "Роксолана — пленница султана".
18.05 Час пик.
18.30 Угадай мелодию.
19.00 "Тема".
19.45 "Спокойной ночи, малыши!".
20.00 Время.
20.35 Х/ф "Тайна двух океанов".
23.30 Баскетбол. Чемпионат мира. Мужчины.

РТР

06.30, 10.00, 16.00, 19.00, 23.10 Вести.
07.00 Дежурная часть.
07.20 "Стронг" представляет.
07.25 На заметку.
07.30 Мультфильм "Чебурашка".
07.50 Православный календарь.
07.55 Старая квартира. Год 1948-й.
09.10 Сериал "Санта-Барбара".
13.30 Мультфильм "Как ослик грустью заболел".
13.40 Мюзикл "Чертенок".
15.00 "Башня".
15.30 Сериал "Первые поцелуи".
16.30 Осторожно, модерн.
17.00 Сериал "Вихрь ветров".
17.55 Кроссворд.
18.25 "Марьина роща". Ток-шоу.
19.00 Вести.
19.35 "Аншлаг" представляет.
20.05 Драма "Счастливчик Лючано".
22.05 Сериал "Пси фактор".
22.55 Дежурная часть.
23.30 Живая коллекция.

КУЛЬТУРА

07.05, 13.00, 19.30, 23.00 Новости культуры.
07.25 "Музыка из Петербурга".
08.05 Документальные фильмы "Уроки", "Возвращенное время".
08.50 "Рыбы, птицы, звери...".
09.00, 11.00, 15.00, 17.00 Новости.
09.05 Х/ф "Звенигора".
10.45 "Сокровища Петербурга".
11.05 "Авангард".
11.20 Поклонникам Терпсихоры.
11.35 Спектакль "Умирает душа". 2-я с.
12.40 "Душой исполненный полет".
13.15 Без визы.
13.30 "Царская ложа".
14.10 "Своевременные мысли".
15.05 Мультфильмы "Севильский цирюльник", "Крот и ежик", "Котенок по имени Гав".
15.50 "Лукоморье".
16.10 "Я садовником родился...".
16.25 "Даль говорящая, вернись". М.Цветаева.
17.05 "2003". К 300-летию Санкт-Петербурга.
17.10 Ноу-хау.
17.25 "Кино плюс". "Многоликий Роман Виктюк".
18.05 "Времен связующая нить".
18.20 "Завещание XX века".
19.05 Мультфильм.
19.15 Чудо-сказка.
19.50 Д/ф "Бургундия".
20.45 После новостей...
21.05 Х/ф "Земля".
22.10 "Апокриф". "Литература и провинция".
22.40 Джазофрения.

НТВ

05.00, 09.00 Сегодня утром.
08.05 Сериал "Детектив Нэш Бриджес".
09.15 Мистический фильм "Предчувствие" (США).
11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем.
11.25 "Старый телевизор".
13.15 Сериал "Любовь и тайны Сансет Бич".
14.00 Сериал "Новый путь в Индию".
15.20 "Улица Сезам".
15.50 Мультфильм "Карлсон вернулся".
16.15 Сериал "Война в космосе".
17.05 Криминал.
17.15 Впрок.
17.25 Док. сериал "Криминальная Россия. Современные хроники". "Синдикат убийц".
18.00, 21.00 Сегодня вечером.
18.40 Комедия "Берсальеры идут" (Италия).
21.50 Сериал "Детектив Нэш Бриджес".
22.40 Сегодняшко.
23.15 Криминальный фильм "Угроза обществу" (США).

8-й канал

18.00 Программа Кеннета Копланда.
18.30 Для детей "Пострелята".
18.45 Сериал "Игроки".
20.00 Формула успеха.
20.45 Сериал "Горец".
21.45 Х/ф "Грех. История страсти".

реализует со склада в Минске

ДАРТЛЭНД промышленная компания

ПОДШИПНИКИ ЭЛЕКТРООБОРУДОВАНИЕ

- * автоматические выключатели
- * электромагнитные пускатели
- * кабельную продукцию
- * электрошкафы, щиты, ящики
- * счетчики и предохранители
- * светильники и лампы
- * рубильники и контакторы
- * кнопки и посты кнопочные
- * мультметры и клещи
- * установочные изделия
- * и др. электротехнику

ДАРТЛЭНД - ТВОЯ СТРАНА!

КОМПЛЕКТУЕМ СТРОЯЩИЕСЯ ОБЪЕКТЫ ЭЛЕКТРОТЕХНИЧЕСКОЙ КАБЕЛЬНОЙ ПРОДУКЦИЕЙ

РЕАЛИЗУЕМ ЭЛЕКТРОИНСТРУМЕНТЫ ФИРМЫ BOSCH

220079, Минск, ул. Гусовского, 4 комн. 304. Здание НПП "Прогресс"

Тел./факс (017) 259-68-19, 252-78-55

ООО "Мушкат" реализует:

- ЭЛЕКТРОДВИГАТЕЛИ до 1000 кВт;
- КАБЕЛЬ АВВГ, КГ;
- РУБИЛЬНИКИ ЯРП;
- ЩИТЫ ЩО, ШР-11;
- ДРОССЕЛИ ДБИ 700

и другую электротехническую продукцию,

- ЛИНОЛЕУМ

(017) 245-02-59, 245-20-06.

ЗАО "Воландэ"

Тел. (017) 252-46-59, 252-43-73, 251-04-39.
Факс (017) 252-47-13, 252-50-32.

ЭЛЕКТРОТЕХНИЧЕСКАЯ ПРОДУКЦИЯ

магнитные пускатели (0-6 вел.); **автоматические выключатели серии** АЕ, А, ВА, АН, АК (1-1000 А); **шкафы управления, рубильники, ящики распределительные, щитки**; **лампы** ДРЛ, ПЖ, ЛБ, МО, ЛБУ, **накаливания** 25-500 Вт, **стартеры; каболка**; **контакторы** КТ (100-630 А); **реле** РТЛ, РТТ, РПУ, ТРН, РВП-72; **электросчетчики** 1-ф, 3-ф; **выключатели, розетки, предохранители** ПН-2 (100-400А), **вилки, пробки бытовые с колодками**; **электродвигатели** от 0,37 до 100 кВт;

СВЕТИЛЬНИКИ ПСХ,НВО-006 (для подвесных потолков); НСП-21х100 кососвет для обогрева животных; НПО-212х60; ЛПО-1х20;1х40;2х40; ЛПО-46 4х20;6х20; ПВЛМ 2х40; ЛСП-24-1х40; ЛСП-22-2х65(80); ЛСП-24 2х40; СГС-1-2В; уличные РТУ-250,РКУ-250; ЛНП-2х30; НЧТЛ-2х80; ВЗГ-200; ПСП-0,2х100; НОГЛ.

РЕЗИСТОРЫ ПЭВ, ТИРИСТОРЫ, ДИОДЫ, ТРУБЧАТЫЕ и РЕБРИСТЫЕ ЭЛЕКТРООБОГРЕВАТЕЛИ, ЭЛ. ИЗОЛЯЦИОННЫЕ МАТЕРИАЛЫ: ТЕКСТОЛИТ, СТЕКЛОТЕКСТОЛИТ (фольгированный), ЛАКОТКАНИ, ПЛЕНКА, ЭЛЕКТРОКАРТОН и др.
ПРОВОД, КАБЕЛЬ (ПВ,АППВ,АВВГ,АШВлУ,ВВГ,КР,ТРП,КГ и др).

АККУМУЛЯТОРЫ СУХОЗАРЯЖЕННЫЕ (пр-во г. Курск)
ИЗГОТОВЛЕНИЕ МАРТ 1998 г.
6 СТ-60, 6 СТ-75, 6 СТ-90, 6 СТ-132, 6 СТ-182, 6 СТ-190

КЛИНОВЫЕ РЕМНИ

КУХНИ, СЕКЦИИ

Кислородные шланги, резаки, горелки, редукторы баллонные, вентили газобалонные, ключи газовые, вибраторы площадные, электротрамбовки, тормозные электротолкатели, электроинструмент, автоинструмент (в наборах), долото буровое шнековое, мерители, сверла, кисти, замки, абразивные круги, электропаяльники, оконные и канальные вентиляторы, электрорадиаторы, стартеры, стиральный порошок, вешалки многоместные, изолента ПХВ, ХБ, подшипники-206, перчатки, коврики диэлектрические, лента сигнальная ЛСП, эл. конфорки ЭКЧ, зарядное устройство "Универсал", клещи токоизмерительные, эмаль ПФ.

БУМАГА

- для ксерокса А3, А4 (Швеция; РБ)
- для принтера 210-420 мм (рулон, стопа)
- самокопирующая 2,3,4,5 слоев
- ОФСЕТ с ООВ, №1 (65-80г/м)
- писчая (марки"В")

ООО "ПАНТАС"
Тел. (017) 250-43-76.
Тел./факс (017) 250-43-77.

Индивидуальный подход к каждому клиенту!

ООО "ВИСКАРИЯ"

ЭЛЕКТРОТЕХНИКА

- ВЫКЛЮЧАТЕЛИ АВТОМАТИЧЕСКИЕ, КОНЦЕВЫЕ
- КОНТАКТОРЫ, ПУСКАТЕЛИ, РЕЛЕ
- ЭЛЕКТРОШКАФЫ, ЩИТЫ, РУБИЛЬНИКИ,
- ПОСТЫ КНОПОЧНЫЕ, КНОПКИ
- СВЕТИЛЬНИКИ, ЛАМПЫ
- УСТАНОВОЧНЫЕ ИЗДЕЛИЯ
- КАБЕЛЬ, ПРОВОД
- МЕТАЛЛОРУКАВ и другое электрооборудование

Предлагаем высококачественные п/э мусорные контейнеры пр-ва Франции

Тел./факс (017) 237-89-47.

ВСЕГДА В НАЛИЧИИ СО СКЛАДА В МИНСКЕ

- КОНТАКТОРЫ
- МАГНИТНЫЕ ПУСКАТЕЛИ
- ВЫКЛЮЧАТЕЛИ АВТОМАТИЧЕСКИЕ, КОНЦЕВЫЕ
- ПОСТЫ КНОПОЧНЫЕ, КНОПКИ
- СВЕТИЛЬНИКИ
- ЛАМПЫ
- УСТАНОВОЧНЫЕ ИЗДЕЛИЯ
- РУБИЛЬНИКИ
- МЕТАЛЛОРУКАВ
- КАБЕЛЬ, ПРОВОД

КГ, АПВГ, АВВГ, АППВ, ПВ, и др.

Тел./факс (017) 230-27-27.

Принимаем заказы на полную комплектацию строящихся объектов электротехнической и кабельной продукцией.

ЗАО "АСКАДПЕЙПЕР"

БУМАГА

- Офсетная
- Офисная (А4, А3)
- Мешочная (крафт.)
- Мешки 4-х слойные
- Газетная
- Писчая

Тел.:(017)210-12-97,210-11-92, 233-26-79.

"Арчиба"
Лицензия №6433 от 25.11.96 до 25.11.01

ЗАПЧАСТИ

РЕМОНТ АВТОТЕХНИКИ МАЗ

ТЕНТЫ, ПОЛОГИ изготовление и ремонт

БЕЛАВТОМАЗСЕРВИС

БАЗА АВТОСПЕЦТРАНС — СТО — пр-т Пушкина — ул. Ольшевского — Финская АЗС — ТД "Ждановичи" — кольцевая дорога

Адрес магазина: Минск, ул. Ольшевского, 20.
Тел.(017) 228-53-84, 228-58-76, 228-55-65.

ООО "ТЕХНОБЕЛТ"

ПЕРВЫЙ ПОСТАВЩИК В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

РЕАЛИЗУЕТ со склада в Минске, ул. Серова, 4

АКБ 6СТ-60, 6СТ-75, 6СТ-90, 6СТ-132, 6СТ-182, 6СТ-190, 3СТ-215

ШИНЫ 320X508R, 300x508R, 260x508R, 240x508R, 8,40X15R

Также поставляем шины к автотехнике УРАЛ, КРАЗ, К-703М, Т-150, БелАЗ

Тел./факс: (017) 275-31-06, 275-31-26.

склад-магазин **АГРОЗАПЧАСТЬ**

ЗАПЧАСТИ МТЗ, МАЗ, ПОДШИПНИКИ

По радуге - в Болгарию.

Вы хотите хорошо и недорого отдохнуть? Конечно-же хотите! А кто не хочет? Тогда лучший вариант - Болгария. Ведь братья - славяне из Болгарии сумели превратить черноморское побережье в курорт европейского уровня, но цены там пока ещё не кусаются. Итак, автобусом илисамолётом вы легко попадёте под горячее болгарское солнце, на чистые песчаные пляжи около тёплого Чёрного моря. Отсутствие языкового барьера, привычная, но вкусная и недорогая местная кухня, чудесные болгарские вина и множество недорогих развлечений сделают ваш отдых просто великолепным. Если вы любите романтику, то выбирайте местом отдыха древние города - Балчик, Несебр, Созопол. Для семейного отдыха хороши Кранево, Обзор, Китен, Хисар. И наверно многих соблазнит одно-двухдневная экскурсия в экзотический Стамбул.

А чтобы у вас не возникло никаких проблем, чтобы за свои деньги вы получили всё сполна и остались довольны, то позвоните в одно из лучших турагентств Беларуси "Реинбоу" по телефонам **(017) 226-51-70, 210-55-36** или зайдите по адресу **г.Минск, Ул. Сухая, Д.7, к. 26-27.Ст. Метро "Фрунзенская".**

Да, там же вам могут предложить и захватывающие туры в Испанию, Турцию или янтарную Прибалтику. Впрочем выбор за вами.

Лиц. №220/1-2 от 10.11.1996г. по 10.11.2001г. МСиТ.

ПРОДАЖА **ЭЛЕКТРООБОРУДОВАНИЯ СО- 446,449**

ГРУЗОПЕРЕВОЗКИ 3,5; 10; 20; 25т

Тел. (017) 251-49-20, 276-00-62.

ТРОТУАРНАЯ ПЛИТКА

Тип "Волна", "Катушка". Серая, цветная. Опт и мелкий опт.

Тел. (017) 273-99-72, 273-99-71.

Тип "Волна" — Тип "Катушка"

ЗАО **"ЭЛПРОД-1"**

РЕАЛИЗУЕТ

провод АПВ, АППВ
кабель АВВГ, АПВГ
лампы накаливания, люминесцентные, ДРЛ, ИКЗ, КГ
автоматические выключатели АП-50, АЕ-1031, А3700, ВА51-35
счетчики 1-фазные, 3-фазные
кнопки ПКЕ-222, ПКЕ-612, ВК-14-21, КЕ-022,КЕ-172.
ящики ЯРП-311; 351; ЯТП-0,125
щитки осветительные ОП-6, ЩО-3313,
металлорукав Ø12, 15, 20
светильники ПСХ-60, НСП-03, РКУ-250
электромагнитные пускатели 1-6 вел.
патроны Е27
соединения РШ/ВШ-30
шкафы распределительные ШР-11, ПР-3312.

Тел./факс (8-017) 264-26-71.

Кальченко & К°

ЭЛЕКТРООБОРУДОВАНИЕ, СВЕТИЛЬНИКИ, ЛАМПЫ, КАБЕЛЬ

Светильники люминесцентные
ЛПО 01-1х20 265
ЛПО 01-1х40 360
ЛПО 01-2х20 360
ЛПО 01-2х40 495
ЛПО 4х18 3150
ЛСП 16-2х40 1500
ЛСП 22-2х65 1495
ПВЛМ 2х40 1250
ЛПП 2х36 2160
ЛП 1х8/13/15/18/30/40 .... от 800
OSF 2х8 (авар.выход) 1555
AGAT 4х18 (зерк.) 2232
RUBIN 4х18 (зерк.) 3384

Светильники уличные
РСП 125 IP 54 4968
РСП 250 IP 54 5040
РСП 250 IP 54 (реш.) 5544
РСП-400 IP 54 5976
РСП-400 IP 54 (реш.) 6552
ЖСУ 150 (OUSp) 7884
ЖСП/ГСП 250 IP 54 5472
ЖСП/ГСП 400 IP 54 8640
РКУ-125 2540
РКУ-250 2920
РКУ-400 3190

Промышленные светильники
НПО d-200/250 529
НСП 02-200 385
НСП 23-200 2190
НСП 02-100 325
НСП 03-60 98
НББ 61-60 118
НПБ 01-60 310
ПСХ - 60 130
НКП 03-60 (станоч.) 595
Переноска 12/220 - 8 Вт 705
Переноска 220 - 60 Вт 816

Светильники взрывогазобезопасн.
ВЗГ - 200 (с рассеивателем) . 2350
ОМР-125 4320
ОМР-250 8640
Н4Т4Л 1-80 5200

Прожекторы промышленные
ПЗМ 35 Е-40 1240

Прожекторы под кв.гал.лампы
Н-150 тип ПКН 864
Н-500 тип ПКН 864
Н-1000 тип ПКН 2160
Н-1500 тип ПКН 3834

Облучатель бактерицидный
ЭСП 01-30-001 5040

Бактерицидные лампы
ДРБ 8 144
ДБ 15 504
ДБ 30-1 (имп.) 1170

Лампы люминесцентные
ЛБ/ЛД 20 28,5
ЛБ/ЛД 30 30
ЛБ/ЛД 40 31,5
ЛБ/ЛД 80 35,5
ЛБУ 30 36,1
ЛТБЦЦК-22 100
ЛУФТ 4 144
ЛУФ 36 216
TL 4,8 (имп.) 144
TL 13,15 (имп.) 216
LT 18,36 (имп.) 84

Лампы общего назначения
Б 220-230-25 Вт. 5,5
Б 220-230-40 Вт. 5,5
Б 220-230-60 Вт. 5,5
Б 220-230-75 Вт. 5,9
Б 220-230-100 Вт. 6
Б 220-230-150 Вт. 6,3
Б 220-230-200 Вт. 6,7
RALINA 35 Вт. 300
RALINA 60 Вт. 327

Лампы прожекторные
Г 220-500 Вт. Е-40 31
ПЖ 220-230-500 Вт. Е-27 ... 48
ПЖ 220-230-1000 Вт. Е-40 . 65
ПЖ 220-1100 Вт. П-40 308

Лампы местного освещения
МО 12-25/40 Вт. 6,5
МО 24-40/60 Вт. 6,5
МО 36-40/60 Вт. 6,5
МО 36-100 Вт. 7

Лампы дуговые ртутные
ДРЛ 125 195
ДРЛ 250 259
ДРЛ 250 (имп.) 289
ДРЛ 400 319
ДРЛ 700 859

Лампы ДРЛ прямого включ.
ДРЛВ 160 504
ДРЛВ 250 576

Лампы кварцево-галогеновые
КГ 220-1000-3,4,5 221
КГ 220-1000-5 (имп.) 262
КГ 220-1000-6 371
КГ 220-1500 Вт. 290
КГ 220-150 Вт. (имп.) 284
КГ 220-500-1 Вт. 172
КГ 220-500 Вт. (имп.) 280
КГК 220-2000 (имп.) 2880
КГК 220-3000 5150
КГМ 24-250 216
КГМ 220-500 720
КГМ 220-1100-1 1777
КГТ 220-1000-1 360
КГТ 220-1000-4 365

Лампы КГ - малогабаритные
КГИ 12-20/35/50 266
КГМ 12-20/35/50 181

Лампы зеркальные
R 39, 50, 63, 80 .... от 72

Лампы зеркальные инфракрасные для обогрева
ИКЗ 220-250Вт. 59
ИКЗ 220-500Вт. 95
ИКЗК 220-250Вт. 85

Энергосберегающие лампы
Prismatic 18Вт. 630
Ralux 11,20 Вт. Е-27 ..... от 1164
Ralux long 36Вт. 704
КЛ 11Вт. Ralux (Герм.) 290
КЛ 11Вт. Саранск 216
КЛ 9Вт. Саранск 216

Выключатели автоматические
А 3716 63/100А 2100
А 3716 160А 2400
АЕ 1031 (16А/25А) 130
АЕ 2043/2046 780
АЕ 2044 280
АЕ 2056 850
АЕ 2056 100А 1450
АП 50 3МТ 565

Выключатель путевой концевой
ВП 15-21.211/.221 420
ВП 16 Г 23 Б 231 450
ВПК 2110/2111 420

Разъёмы
РШ-ВШ-30 145

Рубильники
ЯРП 311 (100 А) 2100
ЯРП 351 (250 А) 2500
ЯРП 12-37 (400 А) 4500
ЯТП (0,25) 220/36 2100

Трансформаторы тока и напряж.
105Вт. (галог.) 1391
150Вт. (галог.) 2485
200Вт. (галог.) 2698
ОСЗР 0,063 кВА 120
ОСМ1-0,25 795
ТСЗМ-1,6/2,5 380/36 6200
Т-0,66 20-400/5 520

Магнитные пускатели
ПМЕ 011-071 210
ПМЕ 111 320
ПМЛ 1100 290
ПМЛ 2100 340
ПМА 3100 550
ПМА 4100 1600
ПМА 5102 2900
ПМА 5202 3400
ПМА 6102 4200
ПМА 6202 4900

Пускорегулирующая аппарат.
пра УБИ 30,40,65,80 90
пра УБИ 4,6,8,13 (имп.) .. 244
пра ДБИ 125,250,400 400

Стартеры
20С-127 В. 6,7
80С-220 В. 6,5

Предохранители
ПН-2 (100/250/400)-75/130/230
Пробка автомат (10А) 150

Установочные изделия
Выключатели о/у и з/у от 12
Розетки о/у и з/у .... от 15
коробк. монтажная 6
коробк. 3/4-х рожковая-32/34

Кабель
АВВГ 2х2.5 11
АВВГ 2х4,0 15
АВВГ 3х2,5 18
АВВГ 4х2,5 22
АВВГ 4х4/4х6 .... 29/39
ВВГ 2х1.5/2х2.5 .... 18/25

Провод
АПВ 2.5/4.0/6.0 .... 4/5/6
АППВ 2х2,5/3х2,5 .... 6/9
ПВС 2х1,5/3х1,5 .... 22/25
ШВВП 2х0,75 9

Кнопки
КМЗ, ПКЕ, ПКУ, КУ от 100

Контакторы
КТ 100А - 630А .... от 3900

Счетчики
1-ф 10-40 А 855
3-ф (10-20/10-40А) 2250

Щиты
ОП-6, ЩО (6,12 авт.) от 1450

Электротовары
Паяльник 40,60 Вт. 165
Паяльник 80,100 Вт. 185
Паяльник 200,400 Вт. 1917
Удлинитель 3,5,10 М 200
Удлинитель 50 М (имп.) 2972
Изолента ПХВ 35
Изолента ХБ 190
Указатель напр. универс. 426
Детектор движения 1455
Клещт комбинир. 3900
Реле времени 2РВМ 4800
Тестер 1000А 525
Кабельный канал .... от 60
Металлорукав Д 12-20 от 65

Цены даны в тыс. руб.

Основные наши преимущества: цена, широкий ассортимент (более 1200 наименований продукции), и главное - наш склад находится рядом с офисом, на легко доступной магистрали почти в центре г.Минска.

г.Минск, ул.Орловская д. 58 А
т.8-(017)-213-70-13, 213-70-21, 210-16-71, ф. 8-(017)-210-13-58
E-mail: lamps@kalch.belpak.minsk.by

СП «ТОРИМЭКС» постоянно реализуем:

КАБЕЛЬ

Силовой кабель: АВВГ, КГ, ААБлУ, ААШвУ,АВБбШв,ВВГ;
Контрольный кабель: АКВВГ, КВВГ;
Провод: ПВ, АПВ, АППВ, ПБПП, ВПС.
Муфты: СС-90; 100; 110.
Светильники ЛПО 01-2-20, 01-20, 01-40, 01-2-40.

Телефоны в г. Минске: 017/ 2 118 881 ,2 646 330, 2 638 195;
Представительство в г. Новополоцке: 02144/ 55 418, 53 336;
Представительство в г. Гродно: 0152/ 720 048, 441 394.

РЕКЛАМНАЯ СЛУЖБА
Тел./факс (017) 229-29-04.

ИПО **АГРОТЕХНАЛАДКА**
РЕАЛИЗУЕМ:

Тел.(017) 244-50-11.

ЛАМПЫ МО 24х40, ДРЛ-125,250,400. ЛБ-20,36,40,80, накаливания 40-100 Вт.
Автоматические выключатели АП-50, АЕ-2046, 2056М, АЕ-2044(1,6-100А), ВА-5135, 57Ф35(80-250А), ВА-5239(320-630А), ВА-5541(630-1000А), А-3144(300-600А),А-3716, 3726 до 250А, А-3794, 3796 (250-630А), APU-50А 1600А, "Электрон" Э16ВУЗ 1600 А.
Магнитные пускатели ПМЕ,ПМА, ПМЛ (0-6величины)
Контакторы КТ100-630А,трансформаторы тока Т-0,66
Контроллеры ККТ-61А, 62А, 68А, ККП-1164,1124, тормоза ТКГ(160-400)
Розетки, выключатели, патроны, изолента и т. д.

Фирма "Лендмарк-М" реализует:

КОМПРЕССОРЫ

- воздушные -40 наименований; ЗАПЧАСТИ;
- для цементовозов ВР-8/2,5;
- воздухосборники; воздухоочистители;
- пистолеты для окраски;
- ОТБОЙНЫЕ МОЛОТКИ;

ДЛЯ ПРАЧЕЧНЫХ, ХИМЧИСТОК
машины стиральные (РЕМОНТ, МОНТАЖ), гладильные, сушильные, центрифуги, ЗАПЧАСТИ и др.

ОБОРУДОВАНИЕ ДЛЯ БАРОВ, РЕСТОРАНОВ, СТОЛОВЫХ

ПОКУПАЕМ
КОМПРЕССОРЫ, ОБОРУДОВАНИЕ ДЛЯ ПРАЧЕЧНЫХ, ОБЩЕПИТА НОВЫЕ И Б/У.

Тел. (017) 231-42-69,269-38-11.
Тел./факс (017) 210-16-20.

КАРБИ-С

официальный представитель заводов "Автосвет", "Освар", "Автоприбор", "Заволжского моторного", "Старьстекло", "Точмаш", "Белебей", "ЕЗАТИ".

ПРЕДЛАГАЕТ **ЗАПЧАСТИ**
к отечественным грузовым и легковым автомобилям со склада в Минске,
более 700 наименований

А также
ДВИГАТЕЛИ ГАЗ-53, ГАЗ-24 1-комплектности
АВТОПОГРУЗЧИКИ (пр-ва г. Львов,5тонн,дизель)

Тел./факс в Минске: (017)226-28-51,222-98-83.
розничная торговля з/ч к легковым автомобилям (017)238-88-71.
Тел.в Бресте (0162)24-58-97.

ЗАО "БЕЛАРОСИЧ" РЕАЛИЗУЕТ

МЕТАЛЛОПРОКАТ

Со склада в Минске:

трубы катаные: 45х3,5; 57х4; 63,5х4; 89х4; 76х4; 114х6; 127х5; 133х5; 219х7; 159х6
труба х/т (ГОСТ 8734): 25х3; 28х3; 32х3; 38х3
швеллер № 14; 16; 24
труба в/г: ду 15; 20; 25; 32; 40; 50

ТЕЛЕФОНЫ В МИНСКЕ:
Тел.:(017) 277-40-20, 277-40-88. Тел./факс:(017)277-40-25, 278-64-22.
Тел./факс филиала в Пинске:(01653) 2-29-69. Тел./факс филиала в Гомеле:(02322) 3-43-45

МИНИ ПЕКАРНИ, ПЕЛЬМЕННЫЕ ЛИНИИ, МАКАРОННЫЕ ЛИНИИ, УПАКОВОЧНЫЕ ЛИНИИ

от лучших российских производителей в комплекте и по отдельности

А ТАКЖЕ ОБОРУДОВАНИЕ ДЛЯ СТОЛОВЫХ, КАФЕ, БАРОВ

СУХИЕ ДРОЖЖИ И УЛУЧШИТЕЛИ

220037, Минск, Багратиона 62-405
(017) 235 26 43 235 16 96
230 39 39 230 51 91

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 229-28-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 229-29-04.
Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае; права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя адказнасці не нясе.
Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў у ПП "Мэджык". Адрас: г. Мінск, вул. В. Харужай, 13. Падпісаны ў друк у 21.00. Фармат А-2. Тыраж: суботні — 61050 экз., у другія дні — 55000 экз. Заказ №921